

İşte tarihi savunmanımı tam metni:

İZMİR 8.AĞIR CEZA MAHKEMESİ SAYIN BAŞKANLIĞI'NA

3 Nisan 2012 /İZMİR

Dosya No :2012/12 E

SAVUNMALARINI SUNAN : Aziz KOCAOĞLU

KONU : Savunmalarımı içerir dilekçedir.

A-) AZİZ KOCAOĞLU KİMDİR?

1. 1948 yılında Tokat'ta doğdum. 1973 yılında Ege Üniversitesi İktisat Fakültesi'nden mezun oldum ve 1974 yılında İstanbul Üniversitesi'nde işletme dalında yüksek lisansımı tamamladım. 1975-1978 yılları arasında bir kamu kuruluşunda muhasebe uzmanı olarak çalıştım ve 1978-1979 yılları arasında ise özel sektörde yöneticilik yaptım. 1979 yılında kendi işimi kurdum. Ortak bir girişimle, 1986 yılında toprak sanayi dalında çalışmaya başladım.
2. Yerel düzeyde siyasi faaliyetlerim yoğunlaşınca kadar başarılı bir müteşebbis ve işadamı olarak ticari hayatımı sürdürdüm. Aktif politik yaşamımın başlamasıyla birlikte, işletmemin yönetimini oğluma ve profesyonel çalışanlarıma bırakarak iş yaşamımı fiilen sonlandırdım.
3. Siyasi yaşamıma çok uzun yıllar önce Cumhuriyet Halk Partisi Gençlik Kolları'nda başladım. 2001-2003 yılları arasında aynı partinin Bornova İlçe Başkan Yardımcılığı görevini yürüttüm. 28 Mart 2004 tarihinde düzenlenen yerel seçimler sonucunda Bornova Belediye Başkanı seçildim.

4. Çok kıymetli Ahmet Piriştina'nın vefatı nedeniyle boşalan İzmir Büyükşehir Belediyesi Başkanlığı'na, 21 Haziran 2004 tarihinde toplanan İzmir Büyükşehir Belediye Meclisi'nin oybirliği ile aldığı kararla getirildim.
5. 29 Mart 2009 tarihinde düzenlenen yerel seçimlerde Cumhuriyet Halk Partisi tarafından İzmir Büyükşehir Belediyesi Başkan adayı olarak gösterildim. % 56.7 oy oranıyla 2009-2014 dönemi için de İzmir halkının güvenoyunu alarak İzmir Büyükşehir Belediyesi Başkanlığı görevini üstlenmeye devam ettim. Bu oy oranı, bugüne kadar İzmir Büyükşehir Belediyesi Başkanlığı seçimlerinde alınmış en yüksek oy oranıdır. Bu oran, kanımca değerli hemşerilerimin bana duydukları güveni de tescil etmektedir.

B-) BÜYÜKŞEHİR BELEDİYESİ TEŞKİLATININ HUKUKİ DAYANAKLARI

6. Anayasa'nın 127 nci maddesinin birinci fıkrasında, mahalli idarelerin il, belediye ve köy halkının mahalli müşterek ihtiyaçlarını karşılamak üzere, kuruluş esasları kanunla belirtilen, karar organları kanunda gösterilen seçmenler tarafından seçilerek oluşturulan kamu tüzel kişileri oldukları; ikinci fıkrasında mahalli idarelerin kuruluş ve görevleri ile yetkilerinin yerinden yönetim ilkesine uygun olarak kanunla düzenleneceği; beşinci fıkrasında ise merkezi idarenin mahalli idareler üzerinde, mahalli hizmetlerin idarenin bütünlüğü ilkesine uygun şekilde yürütülmesi, kamu görevlerinde birliğin sağlanması, toplum yararının kurulması ve mahalli ihtiyaçların karşılanması amacıyla kanunda belirtilen esas ve usuller dairesinde idari vesayet yetkisine sahip olduğu kurallarına yer verilmiştir.
7. Belediyelerin kuruluşu, organları, yönetimi, görev, yetki, sorumluluk ve imtiyazları ile çalışma usul ve esasları hakkındaki temel kanun 5393 sayılı Belediye Kanunu'dur. Yasa koyucu nüfusu belirli bir büyüklüğün üzerindeki kentlerde belediye hizmetlerinin hemşerilere planlı, programlı, verimli, etkin ve uyum içinde götürülebilmesini sağlamak amacıyla ayrı bir yerel yönetim örgütlenmesi öngörmüş ve büyükşehir belediyelerinde uygulanmak üzere 5216 sayılı Büyükşehir Belediyesi Kanunu'nu çıkartmıştır.

8. Büyükşehir belediyelerinde asıl olarak büyükşehir belediyeleri için özel kanun olan 5216 sayılı Büyükşehir Belediyesi Kanunu uygulanmakla birlikte, 5216 sayılı Kanun'un 28 nci maddesindeki, "Belediye Kanunu ve diğer ilgili kanunların bu kanuna aykırı olmayan hükümleri ilgisine göre büyükşehir, büyükşehir ilçe ve ilk kademe belediyeleri hakkında da uygulanır" hükmü gereği, 5393 sayılı Belediye Kanunu'nun 5216 sayılı Kanun'a aykırı olmayan hükümleri büyükşehir belediyelerinde de uygulanmaktadır.
9. Belediye, 5393 sayılı Belediye Kanunu'nun 3/a maddesinde, "Belde sakinlerinin mahallî müşterek nitelikteki ihtiyaçlarını karşılamak üzere kurulan ve karar organı seçmenler tarafından seçilerek oluşturulan, idarî ve malî özerkliğe sahip kamu tüzel kişisini, ifade eder" şeklinde tanımlanırken; büyükşehir belediyesi 5216 sayılı Büyükşehir Belediyesi Kanunu'nun 3/a maddesinde, "En az üç ilçe veya ilk kademe belediyesini kapsayan, bu belediyeler arasında koordinasyonu sağlayan; kanunlarla verilen görev ve sorumlulukları yerine getiren, yetkileri kullanan; idarî ve malî özerkliğe sahip ve karar organı seçmenler tarafından seçilerek oluşturulan kamu tüzel kişisini ifade eder" biçiminde tanımlanmıştır.
10. Gerek Anayasa'da yapılan yerel yönetim düzenlemesinde, gerek 5216 ve 5393 sayılı kanunlarda yapılan tanımlarda belediyelerin; (i) mahalli müşterek ihtiyaçları karşılamak üzere kurulan, (ii) karar organları seçmenler tarafından seçilerek oluşturulan, (iii) idari ve mali özerkliğe sahip kamu tüzel kişileri oldukları belirtilmektedir.
11. Mahalli müşterek ihtiyaçları karşılaması: Anayasa Mahkemesi'nin 26.6.2002 tarihli E.2001/377, K.2002/59 sayılı kararında, Anayasa'nın 127 nci maddesinde belirtilen "mahalli müşterek ihtiyaç" kavramına açıklık getirilerek, "Maddede belirtilen yerinden yönetim ilkesi yerel yönetimlerin özerkliğini vurgulamakta, mahalli müşterek ihtiyaç kavramı da, herhangi bir yerel yönetim biriminin sınırları içinde yaşayan kişi, aile, zümre ya da sınıfın özel çıkarlarını değil, aynı yörede birlikte yaşamaktan doğan eylemler durumlarının yarattığı, yoğunlaştırdığı ve güncelleştirdiği,

özünde yerel ve kamusal hizmet karakterinin ağır bastığı ortak ihtiyaç ve beklentileri ifade etmektedir” denilmiştir.

12. Bu bağlamda, belediye ve büyükşehir belediyeleri, özünde yerel ve kamusal hizmet karakterinin ağır bastığı ortak ihtiyaç ve beklentileri idari ve mali özerklik içinde karşılayan yerel yönetim birimleridir.
13. Belediyeye yasalarla verilen görevlerin harcamayı gerektirdiği ve dolayısıyla gider yapabilmeyi gelire mümkün olduğu göz önüne alındığında, yerel özerkliğin idari ve mali olmak üzere iki boyutunun olduğu ortaya çıkar.
14. İdari özerklik Anayasa Mahkemesi kararında da belirtildiği üzere, özerk yerel yönetimlerin seçimle oluşmuş kendi karar organları ile serbestçe karar alabilmelerini ifade ederken; mali özerklik ise yerel yönetimlerin merkezi idareden ayrı gelir kaynaklarına sahip olmalarını ve yasal düzenlemeler çevresinde kendi organlarının kararları çerçevesinde bütçelerini yaparak harcamada bulunabilmelerini gerekli kılar. Gerçekten de özerk bir idarenin alacağı kararların serbestliği, görev ve sorumluluklarıyla orantılı öz gelir kaynaklarına sahip olmasına; aldığı kararları uygulayabilmesi ise yeterli mali gücünün bulunmasına bağlıdır. Dolayısıyla, idari ve mali özerklik, birbirine bağlı ve birbirini tamamlayan bir nitelik taşımaktadır. Diyebiliriz ki, yerel topluluğun yerel düzeydeki kamusal işlerinin seçimle oluşmuş organları tarafından kararlaştırılarak yürütülmesi ve bunu gerçekleştirebilecek ekonomik ve mali kaynaklara sahip olması hem yerel özerkliğin hem demokratik toplum yaşamının gereğidir.
15. Nitekim Avrupa Yerel Yönetimler Özerklik Şartı yerel özerkliği, idari ve mali bütünlüğü içinde kapsamakta ve Avrupa Konseyi'ne üye devletlerin tümünün paylaştığı demokratik ilkelerden biri olarak nitelemektedir.
16. Türkiye, 21.11.1988 tarihinde imzaladığı Avrupa Yerel Yönetimler Özerklik Şartı'nın onaylanmasını bazı maddelerine çekince koyarak 8.5.1991 tarihli ve 3723 sayılı Kanun'un 1 nci maddesiyle uygun bulmuş; çekince koyduğu maddelerin ileride kabulü için ise aynı Kanununun 2 nci maddesiyle Bakanlar Kurulu'na yetki vermiştir.

C-BÜYÜKŞEHİR BELEDİYESİ'NİN GÖREV VE YETKİLERİ

17. Bilindiği üzere “Kamu Yönetimi Reformu” kapsamında belediye kanunları değiştirilmiştir. 1930 yılından beri yürürlükte olan 1580 sayılı Belediye Kanunu, 03.07.2005 tarihli ve 5393 sayılı Belediye Kanunu ile, 1984 yılından beri yürürlükte bulunan 3030 sayılı Büyükşehir Belediyelerinin Yönetimi Hakkında Kanun ise 10.07.2004 tarihli ve 5216 sayılı Büyükşehir Belediyesi Kanunu ile yürürlükten kaldırılmıştır.
18. 5393 ve 5216 sayılı kanunların, 1580 ve 3030 sayılı kanunlardan temel farkı, belediyelerin görev, yetki, sorumluluk ve imtiyazları ile beledi hizmetleri üretme usullerindedir.
19. Belediyelere diğer kanunlarla verilenler hariç, 1580 sayılı Kanun’un 15 nci maddesinde tek tek sıralı 76 ayrı görev verilmiş ve bunlar zaman içinde yapılan eklemelerle 81 göreve çıkarılmıştı. Maddede belediyelerin görevlerinin tek tek sıralanmasının nedeni, kamu hizmetleri konusunda genel yetkinin merkezi idarede olması, belediyelerin yapacakları hizmetlerin ise tek tek sayılarak belediyelerin merkezi idarenin görev alanına girmelerinin engellenmesidir. Bu görevlerden 59’u tüm belediyeler için zorunlu; 7’si gelir düzeyine göre zorunlu, 14’ü ise isteğe bağlıdır. Zorunlu görevler yerine getirilmeden isteğe bağlı görevlere ödenek ayrılamayacağı ve harcamada bulunulamayacağı ise kanunun idari vesayetle denetim altına alınmış temel kuralıdır.
20. 1580 sayılı Kanun’un 15 nci maddesinde tek tek sıralanan görevler incelendiğinde, bunların; (i) kentsel altyapı ve imar, ulaşım, çevre sağlığı ve temizlik, zabıta, itfaiye, nikâh, defin ve mezarlıklar gibi mahalli müşterek nitelikteki geleneksel beledi hizmetler; (ii) beldede yaşayanların medeni ve sosyal ihtiyaçlarını karşılamaya yönelik sosyal ve kültürel hizmetler; (iii) yerel kalkınmayı sağlamaya ve kentin ekonomik ve ticari hayatını toplum yararına düzenlemeye yönelik ekonomik ve ticari hizmetler olduğu anlaşılabilmektedir.

21. 5393 sayılı Kanun'da ise, merkezi idareye ait görevlerin yerelleştirilerek belediyenin görev ve yetkilerinin artırılması hedeflenmiştir. Bu amaçla, belediyenin görevleri 5393 sayılı Kanun'un 14 ncü maddesinin birinci fıkrasında, "Belediye, mahalli müşterek nitelikte olmak şartıyla" denildikten sonra iki fıkra halinde düzenlenmiştir.
22. Birinci fıkranın (a) bendinde geleneksel belediye hizmetlerinden, "imar, su ve kanalizasyon, ulaşım gibi kentsel altyapı; coğrafi ve kent bilgi sistemleri; çevre sağlığı, temizlik ve katı atık; zabıta, itfaiye, acil yardım, kurtarma ve ambulans; şehir içi trafik; defin ve mezarlıklar; ağaçlandırma, park ve yeşil alanlar; konut; nikâh, meslek ve beceri kazandırma" hizmetleri spesifik olarak sıralandıktan sonra esas olarak merkezi idarenin görev alanına giren, ancak yerelleşme ile birlikte yerel yönetimlere devri öngörülen; "sosyal hizmet ve yardım, kültür ve sanat, turizm ve tanıtım, gençlik ve spor; ekonomi ve ticaretin geliştirilmesi" hizmetlerine genel ifadelerle yer verilerek belediyenin bu hizmetleri yapacağı veya yaptıracığı belirtilmiştir.
23. Fıkranın (b) bendinde ise daha önceleri merkezi idareye ait olan, ancak 5393 sayılı Kanun'la yerleşen, "Devlete ait her derecedeki okul binalarının inşaatı ile bakım ve onarımını yapabilir veya yaptırabilir, her türlü araç, gereç ve malzeme ihtiyaçlarını karşılayabilir; sağlıkla ilgili her türlü tesis açabilir ve işletebilir; kültür ve tabiat varlıkları ile tarihi dokunun ve kent tarihi bakımından önem taşıyan mekânların ve işlevlerinin korunmasını sağlayabilir; bu amaçla bakım ve onarımını yapabilir, korunması mümkün olmayanları aslına uygun olarak yeniden inşa edebilir. Gerekliğinde, öğrencilere, amatör spor kulüplerine malzeme verir ve gerekli desteği sağlar, her türlü amatör spor karşılaşmaları düzenler, yurt içi ve yurt dışı müsabakalarda üstün başarı gösteren veya derece alan sporculara belediye meclisi kararıyla ödül verebilir. Gıda bankacılığı yapabilir" görevlerine yer verilmiştir.
24. Öte yandan, Kanun'un 15 nci maddesinde belediyelere geniş ve esnek yetkiler verilmenin yanında, 1580 sayılı Kanun'la kıyaslanamayacak geniş bir imtiyaz alanı tanınmıştır.

25. Büyükşehir belediyesinin görev, yetki ve sorumlulukları ise 3030 sayılı Kanun'a göre artırılarak, 5216 sayılı Kanun'un 7 nci maddesinde (a)'dan (z)'ye 23 bent halinde düzenlenmiştir. Öte yandan, 5393 sayılı Belediye Kanunu'nun 14 ncü maddesinde, belediyelere verilen görev ve sorumluluklar, 5216 sayılı Kanun'un 28 nci maddesindeki, "Belediye Kanunu ve diğer ilgili kanunların bu kanuna aykırı olmayan hükümleri ilgisine göre büyükşehir, büyükşehir ilçe ve ilk kademe belediyeleri hakkında da uygulanır" hükmü gereği büyükşehir belediyelerinin de görev ve sorumlulukları arasında yer almakta; ayrıca, 5216 sayılı Kanun'un 10 ncu maddesindeki "Büyükşehir, ilçe ve ilk kademe belediyeleri; görevli oldukları konularda bu kanunla birlikte Belediye Kanunu ve diğer mevzuat hükümleri ile ilgisine göre belediyelere tanınan yetki, imtiyaz ve muafiyetlere sahiptir" hükmü gereği, 5393 sayılı Kanun'un 15 nci maddesinde belediyelere tanınan yetki ve imtiyazlar büyükşehir belediyeleri için de geçerlilik taşımaktadır.

D-) BÜYÜKŞEHİR BELEDİYE HİZMETLERİNİN DAYANAKLARI VE KAPSAMI

26. 1580 ve 3030 sayılı kanunlar için "yapmak ve işletmek" kanunları nitelemesi kullanılır ise, 5393 sayılı Kanun ile 5216 sayılı Kanun için kullanılabilecek niteleme, "yapmak, yaptırmak; işletmek, işlettirmek; kurmak, kurdurmak" olmak durumundadır.
27. 5393 sayılı Kanun'da belediyelerin görevlerinin düzenlendiği 14 ncü madde ile belediyelerin yetki ve imtiyazlarının düzenlendiği 15 nci maddede ve 5216 sayılı Kanun'un 7 nci maddesinde yapmak, işletmek, kurmak şeklinde yer alan ifadeler, hizmet ve tesislerin belediye tarafından yapılacağı, işletileceği ve kurulacağına işaret ederken; yaptırmak, işlettirmek ve kurdurmak ifadeleri ise doğrudan ihaleye göndermede bulunmaktadır.
28. 5216 ve 5393 sayılı kanunlarda, idari hizmet üretme usulü, bir yandan belediye ihaleleri ve belediye şirketleri temelinde ticari hizmet üretme usulüyle ikame edilirken; diğer yandan idari hizmet üretme usulü esnek çalışma ve ücretlilik ilişkileriyle baskı altına alınmaktadır.

29. 5393 sayılı Kanun'un 71 nci maddesinde, belediyenin özel gelir ve gideri bulunan hizmetlerini İçişleri Bakanlığı'nın izniyle bütçe içi işletme kurarak yapabileceği belirtilerek, 1580 sayılı Kanun'a paralel bir düzenleme getirilmiştir. Sözü edilen hüküm, 5216 sayılı Kanun'un 28 nci maddesindeki "Belediye Kanunu ve diğer ilgili kanunların bu kanuna aykırı olmayan hükümleri ilgisine göre büyükşehir, büyükşehir ilçe ve ilk kademe belediyeleri hakkında da uygulanır" hükmünden dolayı büyükşehir belediyeleri için de geçerlidir.

30. Belediyelere görev olarak verilen mahalli müşterek ve medeni ihtiyaçların bir kısmı kamusal mal niteliğinde iken; bir kısmı ise yarı kamusal mal niteliğindedir. Yarı kamusal malların temel özelliklerinden biri fiyatlandırılabilmesidir. Şehir içi ulaşım, su ve kanalizasyon işleri, belediye mezbahası, akaryakıt istasyonu, belediye hastane ve eczanesi, sosyal konut ve ekmek üretimi, tanzim satış mağazası, eğlence yerleri ile belediye sineması ve tiyatrosu gibi beledi hizmetler bu kapsamdadır. Dolayısıyla belediyeler özel gelir ve gideri olan bu kapsamdaki hizmetleri belediye bütçesi ve hesap planı kapsamında doğrudan ifa edebilecekleri gibi, gelir ve giderlerinin belediye gelir ve giderlerinden ayrı tutulduğu belediye bütçesi içinde işletme kurarak da yürütebilirler.

i) Belediyelerin Belediye İktisadi Teşebbüsleri Eliyle İdari Hizmet Üretmesi

31. Belediye İktisadi Teşebbüsleri'nin kökeninde, Osmanlı İmparatorluğu döneminde İstanbul, İzmir ve Adana illeriyle Cumhuriyetin ilk yıllarında Ankara için yabancılara verilen belediye hizmetlerine ilişkin imtiyazların, 1930'ların ikinci yarısından itibaren satın alınarak belediyelere devri yatmaktadır.

32. İstanbul'un su ihtiyacının karşılanması amacıyla 1868 yılında "Dersaadet Anonim Su Şirketi"ne verilen imtiyaz, şirketin sözleşme hükümlerini yerine getirmemesi ve bunda direnmesi üzerine 1932 yılında satın alınarak 27.05.1933 tarih ve 2226 sayılı Kanun'la kurulan İstanbul Belediyesi'ne bağlı Sular İdaresi (İSİ)'ne devredilmiştir. Bunu 1888 yılında "Üsküdar-Kadıköy Su Şirketi"ne verilen imtiyazın 1937 yılında satın alınması ve 11.04.1938 tarih ve 3359 sayılı Kanun'la İSİ'ye devri izlemiştir. İSİ ise 1981 yılında 2560 sayılı Kanun'la kurulan İstanbul Su ve Kanalizasyon İdaresi (İSKİ) Genel Müdürlüğü'ne devredilmiş ve 5.6.1986 tarih ve 3305 sayılı Kanun'la yapılan değişiklikle 2560 sayılı İSKİ Kanunu'nun diğer büyükşehir belediyelerinde de uygulanması sağlanmıştır.
33. 1869 yılında yapımı ve işletmesi için yabancılara imtiyaz verilen İstanbul Tünel Tesisleri ile Tramvay İşletmesi 1939 yılında 3645 sayılı Kanun ile millileştirilmiş ve bir süre katma bütçeli idare şeklinde hizmet verdikten sonra tüzel kişiliğe sahip İstanbul Elektrik Tramvay ve Tünel İşletmesi (İETT) Umum Müdürlüğü kurularak İstanbul Belediyesi'ne devredilmiştir. 1945 yılında ise Yedikule ve Kurbağalıdere havagazı fabrikaları ile İstanbul ve Anadolu havagazı dağıtım sistemleri millileştirilerek İstanbul Belediyesi'ne bağlı Havagazı İşletmesi Umum Müdürlüğü kurulmuş; Genel Müdürlük, 27.06.1984 tarih ve 3030 sayılı Büyükşehir Belediyesi Kanunu'nun Geçici 1 nci maddesi ile İETT'ye devredilmiş; havagazı üretim ve dağıtımını 1993 yılına kadar İETT bünyesinde sürdürülmüştür.
34. 24.06.1943 tarihinde İzmir Tramvay ve Elektrik Türk Anonim Şirketi imtiyaz ve tesisatı, 8.11.1943 tarihinde ise İzmir Suları Türk Anonim Şirketi imtiyaz ve tesisatı satın alınmış ve satın alma sözleşmeleri sırasıyla 4483 ve 4583 sayılı kanunlarla onaylanmıştır. Bunlar için Bayındırlık Bakanlığı'na bağlı katma bütçeli geçici işletmeler kurulmuş ve geçici işletmeler 1.1.1945 tarihinde tüm hak ve borçlarıyla İzmir Belediyesi'ne devredilmiştir. Tramvay ve Elektrik İşletmesi ile Su İşletmesine aynı yıl Havagazı İşletmesi de eklenerek katma bütçeli İzmir Belediyesi Elektrik, Su, Havagazı, Otobüs ve Tramvay İşletmesi (ESHOT) Genel Müdürlüğü kurulmuştur.

35. TBMM'nin açıldığı, Kurtuluş Savaşı'nın yürütüldüğü, Cumhuriyetin ilan edildiği süreçte Ankara, bir Anadolu kasabasıydı ve bu yıllarda Ankara'nın elektrik enerjisi yoktu. Savaştan yeni çıkmıştı ve elektrik üretimine tahsis edilecek kaynak da bulunamamıştı. 1925 yılında yabancı bir firmaya elektrik üretim ve dağıtım imtiyazı verildi; bunu 1929 yılında havagazı üretim ve dağıtım imtiyazı izledi. 1942 yılında ise söz konusu imtiyazlar satın alındı ve 16.12.1942 tarih ve 4325 sayılı Kanun ile tüzel kişiliğe sahip Ankara Elektrik ve Havagazı İşletme Müessesesi (EGO) Genel Müdürlüğü kurularak Ankara Belediyesi'ne devredildi.
36. Ankara'nın su hizmetleri ise 6 Nisan 1949 tarih ve 5363 sayılı Kanun ile Ankara Belediyesi'ne bağlı Ankara Sular İdaresi (ASU) tarafından yürütülmekte iken, 2560 sayılı İSKİ Kanunu'nda 3305 sayılı Kanun'la 1986 yılında yapılan değişiklikle, Ankara Su ve Kanalizasyon İdaresi (ASKİ) Genel Müdürlüğü kuruldu.
37. Özetle, İstanbul Büyükşehir Belediyesi'ne bağlı İETT ve İSKİ, Ankara Büyükşehir Belediyesi'ne bağlı EGO ve ASKİ, İzmir Büyükşehir Belediyesi'ne bağlı ESHOT ve İZSU ile diğer büyükşehir belediyelerine bağlı su ve kanalizasyon idareleri, belediye iktisadi teşebbüslerini oluşturmakta ve bunların temelinde ise yabancılara verilen imtiyazların Düyun-u Umumiye borçlarının ödenmesinden sonra millileştirilerek belediyelere devri yatmaktadır.
38. Bunlar da fiyatlandırılabilen yarı kamusal hizmetler ürettiklerinden belediye bütçesi içinde kurulan işletmelere benzemektedirler. Belediye bütçesi içinde kurulan belediye işletmelerinden farkları, büyükşehir belediyelerine bağlı olmakla birlikte, ESHOT hariç tamamının bağlı oldukları belediye tüzel kişiliğinden ayrı tüzel kişiliklerinin olmasıdır. Ticaret Kanunu hükümlerine göre ticari şirket olarak kurulmamışlar; tamamına ait özel kuruluş kanunu bulunmaktadır. Kuruluş kanunlarında faaliyetlerini kamu hukukuna tabi olarak idari süreçler içinde ve kamu personeli eliyle yürütmeleri öngörülmüştür.

ii) Belediyelerin Ticari Hizmet Üretme Usulleri

39. Belediyelerin ticari hizmet üretme usulü, belediyenin ihalelerle gerçek ve tüzel kişiler ile belediye şirketlerine yaptırdığı hizmetler ile belediye şirketlerine ihalesiz verdiği hizmetlerden oluşmaktadır.
40. Belediyelerin ticari hizmet üretme usullerinden birincisi ve asli olanı, satım, kira, trampa, mülkiyetin gayri ayni hak tesisi işlerini 2886 sayılı Devlet İhale Kanunu'na; mal veya hizmet alımları ile yapım işlerini ise 4734 sayılı Kamu İhale Kanunu'na göre gerçek ve tüzel kişilere (belediyenin ticari şirketleri dahil) ihale ile yaptırması şeklinde olmaktadır.
41. İkincisi ve istisnai olanı ise, 5216 sayılı Büyükşehir Belediyesi Kanunu'nun 26 ncı maddesinde belirtildiği üzere, büyükşehir belediyesinin mülkiyetindeki veya tasarrufundaki hafriyat sahalarının, toplu taşıma işlerinin, sosyal tesislerin, büfe, otopark ve çay bahçelerinin belediye ve bağlı kuruluşlarının % 50'sinden fazlasına ortak olduğu şirketler ile bu şirketlerin % 50'sinden fazlasına ortak olduğu şirketlere ihalesiz olarak belediye meclisince belirlenecek süre ve bedelle işletmesinin devredilmesi şeklinde olmaktadır. Büyükşehir belediyelerinin kuruluşuna katıldığı şirketlere, hissesine düşen sermaye yükümlülüğünü karşılamak üzere malvarlığındaki taşınmazların sermaye olarak konarak işletme hakkının devredilmesi de bu kapsamda değerlendirilebilir.
42. Garip ama gerçektir; belediyelerin ticari şirket kurmalarına açıkça veya örtülü bir şekilde yetki ve izin veren yasal bir düzenleme -1580 sayılı Kanun'un 19 ncu maddesinin (5) nolu bendine 1988 yılında yapılan değişiklikle getirilen belediye sınırları içinde otobüs, omnibüs, otokar, tünel trolley ve funiküler ile yolcu naklinin belediyenin kuracağı şirketler eliyle de yapılabileceği hükmü dışında, ne 1580 sayılı Belediye Kanunu'nda, ne 3030 sayılı Büyükşehir Belediyesi Kanunu'nda, ne de herhangi bir başka yasal düzenlemede yer almamaktadır.

43. Belediyeler ticari şirketleri, 1580 sayılı Kanun'da belediyelerin hakları, yetkileri ve imtiyazlarının düzenlendiği 19 ncu maddesinin birinci fıkrasının (1) nolu bendindeki; “Belediye idareleri kanunun kendilerine tahmil ettiği vazife ve hizmetleri ifa ettikten sonra belde sakinlerinin müşterek ve medeni ihtiyaçlarını tesviye edecek her türlü teşebbüsâtı icra ederler” hükmüne dayanarak kurmuşlardır.
44. Madde metninde geçen “teşebbüsâtı icra ederler” ifadesi, 1970’lerin ikinci yarısına kadar tartışmasız bir şekilde ‘girişimde/faaliyette bulunurlar’ biçiminde anlaşılırken; 1980’lerden sonra egemen olan liberalleşmeye dayalı olarak kamu kesiminin kuralsızlaştırılması sürecinde anlam değişikliğine uğratarak ‘şirket kurarlar’ şeklinde yorumlanmıştır.
45. Bunun temelinde ise, 1980 yılından itibaren Türkiye ekonomisinin liberalleşme sürecine girmesi yatmıştır. Kentler büyür ve dolayısıyla belediyelerin beledi hizmetleri götüreceği alan ve nüfus artarken, belediyelerin memur ve işçi kadroları dondurularak ek kadrolar verilmemiş; emekli olanların kadroları iptal edilmiş; liberalleşmenin giderek yerleştiği bir ortamda belediyeler şirket kurmaya zorlanmıştır.
46. Belediyelerin şirketleşmesinden, istihdamın esnekleştirilerek iş güvencesinden yoksun çalışan ve dolayısıyla şirkete mahkûm olan çalışanlar yoluyla üretkenliğin artırılması ve çalışanlara yapılan asgari ücret düzeyindeki ödemeler yoluyla işgücü maliyetinin düşürülmesi hedeflenmiştir.
47. Belediyeler ise istihdamın esnekleştiği ve dolayısıyla işe alma ve işe son vermenin kolaylaştığı ve beledi hizmetleri kamu hukukunun dışında kuralsız üretebilmenin mümkün hale geldiği bu süreçte şirketleşmeye hız vermişlerdir. Öyle ki, belde nüfusu 5.000’in altında olan belediyeler dahi şirket kurmuşlardır.

48. Şirketleşmenin yaygınlaşarak kontrolden çıkmaya başlamasıyla ise, 24.11.1994 tarih ve 4046 sayılı Özelleştirme Kanunu'nun 26 ncı maddesinin dördüncü fıkrasıyla, belediye ve diğer mahalli idarelerin ve bunların kurdukları birliklerin ticari amaçla faaliyette bulunmak üzere ticari kuruluşlar kurmaları, mevcut veya kurulacak şirketlere sermaye katılımında bulunmaları Bakanlar Kurulu'nun iznine tabi kılınmıştır. Bekleneceği üzere Bakanlar Kurulu bu yetkisini siyasi olarak kullanmış; kendinden olan belediyelere şirket kurma iznini kolayca verirken; kendinden olmayanların ise şirket kurmalarını engelleme yoluna gitmiştir.

E-) İZMİR BÜYÜKŞEHİR BELEDİYESİ HİZMET USULLERİ VE DAYANAKLARI

49. İzmir, ülkemizin 3.büyük kenti olup binlerce yıllık bir geçmiş üzerine inşa edilmiş kökleri çok derinlerde olan devasa bir çınardır. Gölgesinde milyonlarca İzmirlinin yaşadığı, çok büyük ve önemli bir coğrafyayı içine alan, Türkiye'nin en batısında bulunmasına rağmen, herkesin gıptayla izlediği, takip ettiği her şeyiyle demokratik ve çağdaş bir kenttir. Pek çokları açısından ise bu saydıklarımın yanısıra, güçlü bir lokomotif ve korunaklı bir sığınaktır.

50. İzmir Büyükşehir Belediyesi'nin birçok şirketi bulunmaktadır. GRAND PLAZA A.Ş., 1985 yılında turizm tesisleri ve seyahat acenteleri kurmak ve işletmek, gıda üretiminde bulunmak, bar, cafe, restoran, çay bahçesi işletmeciliği yapmak üzere; İZBELKOM A.Ş., 1986 yılında, çevrenin korunması, düzenlenmesi, iyileştirilmesi amacıyla projelendirme, uygulama ve danışmanlık hizmetleri yürütmek üzere; EGE ŞEHİR PLANLAMA A.Ş., 1987 yılında şehir planlama, proje, müşavirlik ve kontrollük hizmetleri ile elektrik enerjisi üretim ve dağıtım tesisleri kurmak üzere; İZBETON A.Ş., 1990 yılında yol, köprü, alt ve üst geçit ile çevre düzenlemesi yapmak, asfalt, hazır beton, parke, bordür vb. altyapı malzemelerini üretmek üzere; İZFAŞ A.Ş. 1990 yılında İzmir'in fuarcılık hizmetlerini yürütmek üzere; İZULAŞ A.Ş. 1990 yılında kentiçi ulaşım, akaryakıt istasyonu ve otopark işletmeciliği işlerini yürütmek üzere; İZELMAN A.Ş., 1992 yılında temizlik ve hizmet işleri ile ana okulu ve otopark işletmeciliği yapmak, kültürel ve sanatsal organizasyon işlerini yürütmek üzere; İZDENİZ A.Ş., 1999 yılında TDİ'den devralınan İzmir Körfez Hattı Deniz Yolu ile Şehir İçi Yolcu ve Araç Taşımacılığı hizmetlerini yürütmek üzere;

ÜNİBEL A.Ş., 1994 yılında kent bilgi sistemleri proje ve uygulamalarının gerçekleştirilmesi, bilişim alanında projelendirme, uygulama, teknik destek ve danışmanlık hizmetleri yapmak üzere; İZENERJİ A.Ş., yer altı sıcak su kaynaklarını çıkarmak, jeotermal enerji üretiminde bulunmak, gerçek ve tüzel kişilere temizlik ve bakım hizmetleri vermek, kültürel ve sanatsal faaliyetlerde bulunmak üzere; İZMİR METRO A.Ş., 2000 yılında İzmir metrosunu işletmek üzere kurulmuştur. İzmir Büyükşehir Belediyesi, son dönemde kamu kurumlarıyla “yarı yarıya” ortaklık modeliyle kurduğu şirketlerde önemli başarılarla imza atmıştır. 2005 yılında Belediyemiz ve İl Özel İdaresi'nin yüzde 50'şer ortaklığıyla kurulan İZMİR JEOTERMAL A.Ş., bu birlikteliğin oluşturduğu sinerji ile kısa sürede çok önemli yatırımlara imza atmıştır. Ülkenin en büyük kent içi toplu taşıma projesi olan 80 kilometrelik Aliğa-Menderes Raylı Sistem Hattı'nın işletimi için 2008 yılında İzmir Büyükşehir Belediyesi ile TCDD'nin yüzde 50'şer ortaklığıyla kurulan İZBAN şirketi ise bir kamu kuruluşu ile bir yerel yönetimin kurduğu ilk ortaklık olarak Türkiye'de örnek bir model oluşturmuştur.

51. Yukarıda İzmir Büyükşehir Belediyesi'ne ait olan şirketlerin nerdeyse tamamının, 1580 ve 5393 sayılı belediye kanunları ile 3030 ve 5216 sayılı büyükşehir belediyesi kanunlarında belediyelere görev olarak verilen hizmet alanlarında kurulduğu gözlenmektedir.

52. Nitekim, 5393 sayılı Kanun'un 70 nci maddesinde, “Belediye kendisine verilen görev ve hizmet alanlarında, ilgili mevzuatta belirtilen usullere göre şirket kurabilir.” denilmiş ve aynı hükme 5216 sayılı Büyükşehir Belediyesi Kanunu'nun 26 ncı maddesinin ilk tümcesinde aynı ifadelerle yer verilerek, bir yandan mevcut ve kurulacak olan ticari şirketler yasal dayanağa kavuşturulurken; diğer yandan belediyelerin şirket kurmaları belediyelere görev olarak verilen alanlar ile sınırlandırılmıştır.

53. Öte yandan, 5216 sayılı Kanun'un 26 ncı madde gerekçesinde, “Madde ile bir taraftan büyükşehir belediyelerinin hizmetlerini daha etkili, verimli ve ekonomik şartlarda sunmasına ve kaynak yaratmalarına yardımcı olmak amacıyla sermaye ortaklığı kurmasına izin verilmekte; diğer taraftan kurulacak ortaklığın belediyenin görev alanıyla ilgili olması şartı getirilerek şirket kuruluşunun disiplin altına alınması ve belediyelerin haksız rekabete yol açmalarının önüne geçilmesi amaçlanmıştır.

54. Doğal olarak, madde hükmü gereğince belediyelerin kurdukları veya ortak oldukları şirketlerden, belediyenin görev alanıyla ilgili olmayan şirketleri tasfiye etmesi veya ortaklıktan çekilmesi gerekecektir” denilmiştir.
55. Yukarıda yer alan madde hükmüne ve gerekçesine göre, büyükşehir belediyelerinin belediye hizmetlerini belediye şirketleri eliyle yürütmesi, hizmetlerin daha etkili, verimli ve ekonomik sunulmasıyla sonuçlanmakta; ayrıca, belediye şirketleri belediyenin kaynak yaratmasına da yardımcı olmaktadır. Bununla birlikte, belediye şirketlerinin piyasada haksız rekabete yol açmasının önüne geçmek için belediyelerin, görev alanıyla ilgili alanlarda şirket kurmalarına izin verilmekte, ilgili olmayanların ise tasfiye edilmesi veya belediyenin ortaklıktan çekilmesi öngörülmektedir.
56. Belediye şirketleri, belediyelerin görev alanıyla ilgili alanlarda kurulacak ve belediye hizmetlerinin daha etkili, verimli ve ekonomik sonuçlanması belediye hizmetlerinin belediye şirketleri eliyle sunulmasından geçecek ise, belediye hizmetlerini belediye şirketlerinin sunabilmesi nasıl sağlanacaktır? Temel soru budur.
57. Belediyeler, kamu hukukuna tabi kamu tüzel kişileridir. Ticari şirketler ise özel hukuk hükümlerine tabi özel hukuk tüzel kişileridir. Belediyeler ile ticari şirketleri arasındaki ilişki, sermayeye dayalı sahiplik ilişkisidir. Bu bağlamda belediyeler, ticari şirketlerine belediye kaynaklarından sermaye tahsis etmekte; şirketler söz konusu sermaye ile hizmetleri yürüteceği tesisler kurmakta, makine ve teçhizat edinmekte ve personel istihdam etmektedir. Bu yanıyla belediye şirketinin malvarlığı, belediyenin malvarlığıdır.
58. Belediyelerin belediye şirketleri eliyle yürüteceği hizmetler ise, 2886 sayılı Devlet İhale Kanunu ile 4734 sayılı Kamu İhale Kanunu’na tabidir. Belediye şirketleri ile piyasada faaliyet yürüten diğer şirketlerin belediye ile ilişkilerinin hukuki niteliği arasında hiçbir fark bulunmadığından, 2886 ve 4734 sayılı kanunlarda belediyelerin şirketleri lehine ayrımcılık yapmaları da hukuken yasaklanmış bulunmaktadır.

59. Bu durumda görev ve hizmetleri 5393 ve 5216 sayılı kanunlarda yazılı kamu tüzel kişisi büyükşehir belediyeleri, bu görev ve hizmetlerini kendinden ayrı özel hukuk tüzel kişisi olan ticari şirketlerine gördürebilmelerinin yolu belediyelerin ihalelerini şirketlerinin kazanmasından geçmekte; belediye şirketinden başka bir firmanın kazanması durumunda belediye şirketinin ve dolayısıyla belediyenin üretim kapasitesi atıl kalarak belediye şirketi zarar ederken; belediyenin mal varlığı da şirketlerin zararı miktarında azalmaktadır.
60. Öyleyse, İstanbul Büyükşehir Belediyesi'nin 25, Ankara Büyükşehir Belediyesi'nin 16 ve İzmir Büyükşehir Belediyesi'nin 11 şirketi, sermayelerinin sahibi olan belediyelerin açmış oldukları ihaleleri nasıl kazanabilmektedirler? Sorulması gereken ikinci soru budur.
61. Bu durumlar, yasa koyucu tarafından da bilinmektedir. Bilinmediği hiçbir şekilde ileri sürülemez. 5216 ve 5393 sayılı kanunlar, Başbakan Sayın Recep Tayyip Erdoğan Hükümeti tarafından TBMM Başkanlığı'na kanun tasarısı olarak sevk edilmişlerdir. İstanbul Büyükşehir Belediyesi'nin mevcut 25 şirketinden 8 adedi [İSTAÇ A.Ş. (1994), KİPTAŞ A.Ş. (1994), UGATEM A.Ş. (1995), AĞAÇ A.Ş. (1997), BELTUR A.Ş. (1997), BİMTAŞ A.Ş. (1997), BOĞAZIÇI YÖNETİM A.Ş. (1997), SAĞLIK A.Ş. (1998)], Sayın Recep Tayyip Erdoğan'ın İstanbul Belediye Başkanlığı yaptığı 1994 – 1998 yılları arasında kurulmuş ve İstanbul Büyükşehir Belediyesi'nin diğer şirketleri gibi İstanbul Büyükşehir Belediyesi'nin açmış olduğu ihaleleri kazanarak var olmuşlardır. Sayın Başbakan'ın belediye ihalesi, belediye şirketi ilişkileri bağlamında 4 yıllık uygulamaya dayalı ve yeni sekiz şirket kurma destekli azımsanamayacak deneyimleri vardır.
62. Bunun içindir ki, belediyenin her türlü ihtiyaçlarının karşılanmasının ihale mevzuatına tabi olduğu bilindiği halde, 5216 ve 5393 sayılı kanunlarda belediyelere belediyenin görev alanıyla ilgili olan alanlarda şirket kurma izni verilirken; belediyenin görev alanıyla ilgili olmayan alanlarda şirket kurma yasağı getirilmiştir. Böylece belediye şirketleri, ağırlıklı olarak belediye ihalelerine mecbur bırakılmıştır.

63. Büyükşehir belediyelerinin ticari hizmet üretme usullerinden ikincisi ve tali olanı ise, 5216 sayılı Büyükşehir Belediyesi Kanunu'nun 26 ncı maddesinde belirtildiği üzere, büyükşehir belediyesinin kendine ait büfe, otopark ve çay bahçelerini belediye ve bağlı kuruluşlarının % 50 sinden fazlasına ortak olduğu şirketler ile bu şirketlerin % 50'sinden fazlasına ortak olduğu şirketlere ihalesiz olarak belediye meclisince belirlenecek süre ve bedelle işletmesinin devredilmesi şeklinde olmaktadır. 29.03.2011 tarihli ve 6215 sayılı Kanun'un 21 nci maddesiyle bunlar arasına hafriyat sahaları, toplu ulaşım hizmetleri, sosyal tesisler de eklenmiş ve maddede geçen "kendine ait" ibaresi, "mülkiyetindeki veya tasarrufundaki" şeklinde değiştirilmiştir.
64. Büfe, otopark, çay bahçeleri ve sosyal tesis işletmeciliği belediyenin geleneksel mahalli müşterek beledi hizmetleri arasında yer almaktadır. Buraların işletmesinin, belediye şirketlerine ihalesiz bir şekilde verilmesinin nedenlerinden birincisi, beledi hizmetlerin, belediyenin belirlediği fiyatlar üzerinden belediye kontrolünde hemşerilere sunulmasının sağlanması; ikincisi ise örgütlü suçların yoğun olduğu büyükşehirlerde buraların suç örgütleri tarafından kara para aklama, bağımlılık yapıcı maddeler pazarlama, değişik amaçlarla suç işleme amacıyla kullanma vb. amaçlarla kullanılmasının önüne geçilmek istenmesi; başka bir anlatımla suç işlemek amacıyla aracılık etmesinin engellenmesidir.
65. Toplu ulaşım hizmetlerinin madde metnine dahil edilmesinin nedeni, büyükşehir belediyelerinde İETT, EGO, ESHOT gibi belediye kuruluşları eliyle kamu hukukuna tabi süreçlerde yürütülen toplu taşıma hizmetlerinin özel hukuk tüzel kişisi belediye şirketleri eliyle ticari esaslar dahilinde yürütülmesinin sağlanmasıdır.

F-) İZMİR BÜYÜKŞEHİR BELEDİYESİ'NİN TEŞKİLAT YAPISI

66. Büyükşehir belediyesinin teşkilatı, 5216 sayılı Kanununun 21 nci maddesinin birinci fıkrasında, "Büyükşehir belediyesi teşkilatı; norm kadro esasına uygun olarak genel sekreterlik, daire başkanlıkları ve müdürlüklerden oluşur." şeklinde düzenlenmiştir. Büyükşehir belediyesi teşkilatına, Büyükşehir Belediye Meclisi, Belediye Encümeni, Belediye Başkanı ve Başkan danışmanlarını eklemek gerekir.

i-) Büyükşehir Belediyesi İdaresi

67. İzmir Büyükşehir Belediyesi idaresi ise, büyükşehir belediyesi teşkilatına, büyükşehir belediyesinin bütçe içi fon, döner sermaye ve katma bütçeli işletmeleri ile ayrı kamu tüzel kişiliğine sahip olarak kurulan su ve kanalizasyon idareleri ve özel kanunlarla kurulan kamu tüzel kişiliğine sahip ESHOT (tüzel kişiliği yok) gibi toplu ulaşım hizmetlerini yürüten bağlı kuruluşlarının dahil edilmesiyle oluşur.
68. Bu bağlamda büyükşehir belediyesi idaresi, büyükşehir belediyesi teşkilatı ve bütçe içi işletmeleri ile bağlı kuruluşlarından meydana gelmektedir.

ii-) Büyükşehir Belediyesi Malvarlığı

69. Büyükşehir belediyesinin mal varlığı ise, büyükşehir belediyesi idaresinin mal varlığına, büyükşehir belediyesinin ortağı olduğu Şirketlerin mal varlığının eklenmesinden oluşur. 5393 sayılı Kanun'un 18 nci maddesinin birinci fıkrasının (i) bendine göre, 6762 sayılı Türk Ticaret Kanunu'na tabi ortaklıklar kurulmasına veya bu ortaklıklardan ayrılmaya, sermaye artışına ve gayrimenkul yatırım ortaklığı kurulmasına; (j) bendine göre ise, belediyeye ait Şirket, işletme ve iştiraklerin özelleştirilmesine karar verme belediye meclisinin yetkisindedir. Belediyeler,  z kaynaklarını ortağı olduğu Şirketlere ortaklıkları oranında sermaye olarak tahsis ederek Şirket kurmaktadır. Bu yanıyla büyükşehir belediyesi Şirketinin malvarlığı, sermayenin sahibi olan ortakların malvarlığıdır. Büyükşehir belediyesi Şirketlerinin ortakları ise, büyükşehir belediyeleri ile büyükşehir belediyesinin kurduğu Şirketlerden oluştuğundan ve Şirketlerin kar ve zararları ortakların kar ve zararı olduğundan, Şirketlerin tüm malvarlığı büyükşehir belediyesinin mal varlığı arasında yer almaktadır.

iii-) Büyükşehir Belediye Başkanının Görev ve Yetkileri ile Sorumlulukları

70. 5216 sayılı Kanununun 17 nci maddesine göre, büyükşehir belediye idaresinin baŐı ve tüzel kişiliğinin temsilcisi olan belediye başkanı, 18 nci maddesine göre;

71. Görev ve yetkilerine ek olarak 5393 sayılı Belediye Kanunu'nun 38 nci maddesiyle belediye başkanına verilen görev ve yetkileri yerine getirirler.
72. Belediye başkanının sorumluluğu ise 5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu'nda düzenlenmiştir.
73. 5018 sayılı Kanun'un "Hesap verme sorumluluğu" başlıklı 8 nci maddesinde, "Her türlü kamu kaynağının elde edilmesi ve kullanılmasında görevli ve yetkili olanlar, kaynakların etkili, ekonomik, verimli ve hukuka uygun olarak elde edilmesinden, kullanılmasından, muhasebeleştirilmesinden, raporlanmasından ve kötüye kullanılmaması için gerekli önlemlerin alınmasından sorumludur ve yetkili kılınmış mercilere hesap vermek zorundadır" denilmiş; üst yöneticilerin iyi yönetim/performans sorumluluğunun düzenlendiği 11 nci maddesinde ise aynen, "Bakanlıklarda müsteşar, diğer kamu idarelerinde en üst yönetici, il özel idarelerinde vali ve belediyelerde belediye başkanı üst yöneticidir. Ancak, Millî Savunma Bakanlığı'nda üst yönetici Bakandır.
74. Üst yöneticiler, idarelerinin stratejik planlarının ve bütçelerinin kalkınma planına, yıllık programlara, kurumun stratejik plan ve performans hedefleri ile hizmet gereklerine uygun olarak hazırlanması ve uygulanmasından, sorumlulukları altındaki kaynakların etkili, ekonomik ve verimli şekilde elde edilmesi ve kullanımını sağlamaktan, kayıp ve kötüye kullanımının önlenmesinden, malî yönetim ve kontrol sisteminin işleyişinin gözetilmesi, izlenmesi ve bu kanunda belirtilen görev ve sorumlulukların yerine getirilmesinden Bakan'a; mahallî idarelerde ise meclislerine karşı sorumludurlar.
75. Üst yöneticiler, bu sorumluluğun gereklerini harcama yetkilileri, malî hizmetler birimi ve iç denetçiler aracılığıyla yerine getirirler" hükmüne yer verilmiştir.
76. Bu bağlamda, belediye başkanlarının sorumluluğu, 5018 sayılı Kanun'un 11 nci maddesine göre, bir "iyi yönetim/performans" sorumluluğudur.

77. Nitekim, 5393 sayılı Kanun'un 26 ncı maddesinin dört, beş ve altıncı fıkralarında, belediye başkanınca meclise sunulan bir önceki yıla ait faaliyet raporundaki açıklamaların, meclis üye tam sayısının dörtte üç çoğunluğuyla yeterli görülmemesi durumunda, yetersizlik kararıyla görüşmeleri kapsayan tutanağın, meclis başkan vekili tarafından mahallin mülkî idare amirine gönderileceği; valinin dosyayı gerekçeli görüşüyle birlikte Danıştay'a göndereceği ve yetersizlik kararı, Danıştay'ca da uygun görülürse belediye başkanının, başkanlıktan düşeceği hüküm altına alınmıştır.

E- SORUŞTURMANIN AMACI

78. Hayatım boyunca hiçbir haksız kazanç veya yolsuzluk içerisinde bulunmadım. Dürüst ve güvenilir insanlarla birlikte olmaya, onlarla çalışmaya çalıştım. Soruşturmanın başından bu yana bu nedenle hem kendime hem de mesai arkadaşlarıma güvendim. Bugün huzurunuzda; özellikle de iddianameyi okuduktan sonra; kendime ve bürokrat arkadaşlarıma güvenim tamdır ve bu güven soruşturmanın başından bu yana bir nebze olsun azalmamıştır.

79. Bu güvenimin en önemli nedeni bizlerin dürüstlüğü, daha sonraki nedeni ise soruşturmanın hukuksal gayelerle ve deliller üzerine yürütülmediğini görmemizdir.

80. Bizler yukarıda kısaca belirttiğim üzere, İzmir kentinin ihtiyaçlarına cevap verebilmek üzere canla başla çalışan, her birisi çok uzun yıllara dayanan onurlu bir çalışma geçmişine sahip İzmir Büyükşehir Belediyesi üst yönetimi, hiçbir çıkar gözetmeksizin, kimseyi bizden ya da bizden olmayan şekilde ayırmaksızın gecemizi gündüzüme katarak çalışan bir topluluğuz. Bugün neredeyse hepimiz hakkında bir suçlama var ve ne yazık ki, dürüstlüğüne kefil olduğumuz birçok arkadaşımız bir yıla yakın zamandır tutuklu oldukları için bizlerden ayrılır. Elimizden geldiğince onların yokluğunu İzmir halkına hissettirmemeye çalıştık. Bu çabamızda en büyük desteği, cezaevinde olmalarına karşın onurlu ve vakur duruşlarını hiçbir zaman bozmayan sevgili arkadaşlarımızdan aldık.

81. Kimimiz hakkında yüzlerce yıllık bulan iddialar olmasına karşın, hiçbir zaman hakkımızdaki soruşturmayı ilk sıraya almadık. Çünkü yarısından fazlası bize güvenerek oy vermiş, içinde bulunduğumuz durum ne olursa olsun bizlerden hizmet bekleyen hemşerilerimizi ikinci plana atamazdık. Soruşturma nedeni ile sayılamayacak kadar büyük güçlüklerle karşılaştık. İşlerimizi çok zor idare eder, karar alamaz, hizmet götüremez noktaya yaklaştık. Belediye'deki ilk aramadan bu yana yaklaşık bir yıl geçmiş olmasına karşın, Belediyemizden halen hemen hemen her gün evrak talep edilmekte, sürekli üzerimizdeki baskı arttırılmaktadır. İçinde bulunduğumuz bu duruma karşın hizmet aşkımızı kaybetmedik, çalışıyoruz ve çalışacağız. İnanıyoruz ki, Aziz Kocaoğlu ya da başka bir arkadaşımız İzmir'e önümüzdeki dönemlerde de hizmet etmeye devam edecektir. Ancak şunu belirtmeden geçemeyeceğim ki, içinde bulunduğumuz durum gerçekte soruşturmanın hukuki temelden uzak olarak yürütüldüğünü ve tek amacının büyükşehir belediyesinin hizmet götüremez noktaya gelmesi olduğunu açıkça ortaya koymaktadır. Bu yöntem İzmir'de daha önce de denenmiş ancak en güzel cevap bir sonraki yerel seçimlerde sevgili hemşerilerim tarafından sandıkta verilmiştir. Bu sefer de aynı sonucun çıkacağından zerre kadar kuşku bulunmamaktadır.

82. İzmir çok büyük ve tarihsel öneme haiz bir kenttir. Bu kentin seçilmiş bir numaralı yöneticisi olarak hem benim hem de bürokrat arkadaşlarımın üzerindeki yük büyüktür. Kuruluşundan bu yana İzmir'i yönetmeye hak kazanamamış birçok siyasi partinin İzmir Büyükşehir Belediyesi seçimini kazanmak için uğraştığı bir gerçektir. Bu gerçek ile soruşturmanın seyrini karşılaştırdığımızda, soruşturmanın tek amacı göze batacak netlikte ortaya çıkmaktadır. Şöyle ki, belediyemiz hakkındaki ilk operasyon genel seçimlerden hemen önce gerçekleştirilmiştir.

83. Takip eden operasyon için ise şehrimiz adına çok önemli bir organizasyon olan EXPO gezisi ve sunumu için Paris'te bulunduğumuz sırada gerçekleştirilmiştir. Önceden planlanmış ve bulunmamın çok önemli olduğu bu geziden sadece bu nedenle ayrılmak zorunda kaldım. Bu durum güzel şehrimizin ekonomisine ve saygınlığına zarar verdiği gibi, EXPO'nun şehrimize kazandırılması halinde başarısının bizimle paylaşılması amacıyla yapıldığı anlaşılmaktadır. Bizleri iş yapamaz, siyaseten kötü duruma düşürmeyi amaçlayan bu soruşturmaya karşı hukuka olan saygımızdan direngen davranmadık ve bizlerden istenilenleri yaptık. Ancak artık sayın heyetinizin takdirindeyiz ve sizlerden adalet bekliyoruz.
84. Benim ve tüm bürokrat arkadaşlarımın hayatı, onuru ve tüm geçmişi siyasi nedenlerle yara almaktadır. Hiçbir zaman İzmir'e hizmetten başka amacımız ve gizli ajandamız olmadı. Adaletiniz ile hem benim hem de tüm arkadaşlarımın üzerinde oluşan haksız lekeyi kaldıracağınıza inanıyoruz.
85. Sayın Mahkemenize soruşturmanın siyasi olduğunu, son olarak mahkemeniz dosyasındaki evraklarla kanıtlamak isterim. Dosya içerisinde özel yetkili Cumhuriyet Savcısı tarafından Emniyet Müdürlüğü'ne 09.04.2010 tarihinde yazı yazılmış ve hakkımızda cebir ve tehdit unsurları bulunması istenilmiştir. Ben ve bürokrat arkadaşlarım hayatları boyunca kimseyi tehdit etmemiş, hiç kimseye zor kullanmamış, sabıkasız insanlarız. Ancak soruşturmayı yürüten Cumhuriyet savcıları, peşin hükümlerle bizleri cebir ve tehdit kullanan kişiler olarak kabul etmiştir. Buna karşın aylar boyunca bu konuda bir delil elde edememiş ve sonuçta bu yükü polislere yönlendirmişlerdir. İddianame incelendiğinde, polis de bu görevi yerine getiremediği görülmektedir. Hiçbir suça karışmamış, hele de hayatı boyunca kimseyi tehdit etmemiş, kimseye zor kullanmamış bizler siyasi amaçlarla soruşturmaya konu edilmiş durumdayız. Sayın mahkemenizin hakkımızda en adil sonuca ulaşacağını düşünüyor, siyasi işkenceye dönüşen bu süreci sona erdireceğinize inanıyoruz.

F-İZMİR BÜYÜKŞEHİR BELEDİYESİ'NİN “SUÇ” ÖRGÜTÜ, ŞAHSIMIN DA ÖRGÜT LİDERİ OLDUĞU İDDİASINA İLİŞKİN SAVUNMALARIMIZ

86. Sayın Cumhuriyet Savcısı tarafından bir örgüt kurduğumuz ve kurulan örgütün de liderinin şahsım olduğu iddia edilmektedir. Örgüt lideri olduğum tartışmasız bir şekilde doğrudur. Beni örgüt liderliğine de İzmir halkının oyları getirmiştir. Buna karşın örgütü bizim kurduğumuz iddiası doğru değildir. Zira İzmir Büyükşehir Belediyesi, 3030 sayılı Kanun uyarınca kurulmuştur. Lideri olduğum örgüt bir belediye yapılanması olup suç örgütü değil kanunla kurulmuş bir örgüttür.
87. İddianameyi okuduğumda, Sayın Cumhuriyet Savcısı'nın tüm örgütümüze ulaşamadığını anladım. Bu nedenle ekte belediyemizin tüm örgütünü gösterir şemayı da sunmaktayım. Şema incelendiğinde görüleceği üzere, Sayın Savcı'nın suç örgütü olarak isimlendirdiği yapılanma İzmir Büyükşehir Belediyesi'dir.
88. Büyükşehir Belediyesi'nin Başkanı olarak, 5216 sayılı Kanun ile belediye teşkilatının en üst amiri olduğum, teşkilatı yönetip sevk ve idare edebileceğim, İzmir kentinin hak ve menfaatlerini koruyabileceğim, strateji belirleyebileceğim, bütçe hazırlayabileceğim, belediyeye verilen görev ve hizmetlerin etkin ve verimli bir şekilde uygulanabilmesi için gerekli önlemleri alabileceğim, büyükşehir belediyesinin ve bağlı kuruluşları ile işletmelerinin etkin ve verimli yönetilmesini sağlayabileceğim, büyükşehir belediyesi ve bağlı kuruluşları ile işletmelerinin bütçe tasarılarını, bütçe üzerindeki değişiklik önerilerini ve bütçe kesin hesap cetvellerini hazırlayabileceğim, belediye personelini atayabileceğim, belediye ve bağlı kuruluşlarını denetleyebileceğim, diğer kanunların belediye başkanlarına verdiği görev ve yetkilerden büyükşehir belediyesi görevlerine ilişkin olan hizmetleri yerine getirebileceğim ve sayılanlara ilişkin yetkileri kullanabileceğim ortadadır.
89. Büyükşehir Belediyesi'nde hizmetlerin yürütülmesi ise benim adıma, direktifim ve sorumluluğum altında mevzuat hükümlerine, belediyenin amaç ve politikalarına, stratejik planına ve yıllık programlarına uygun olarak bana bağlı olarak çalışan Genel Sekreter tarafından yerine getirilir. İddianame ile suçlandığımız konular, yukarıda sıralanan yetkilerimizi kullanmaktan ibarettir. İşte bu yüzden hakkımızdaki soruşturma hukuki değildir ve bizleri iş yapamaz hale getirmeyi amaçlamaktadır.

90. Kanuna dayanan yetkilerimizi kullandığımız durumlar, Sayın Cumhuriyet Savcısı tarafından suç olarak kabul edilmiştir. Örneğin ihaleler öncesinde kendi personelim ile ihalenin stratejisini konuşmamız ve kamu yararı için ihaleyi iptal etmemiz gibi durumlar, suç gibi anlatılmıştır. Bu durumun; benim konumumda olan başkaca belediye başkanlarının, mahiyetindeki tüm bürokrat ve diğer yöneticilerine stratejiler ile ilgili direktifler vermesinden bir farkı yoktur. Benim, Büyükşehir Belediyesi bürokratları ile aramda geçen konuşmalar da, belediyenin ve kamunun çıkarlarını korumak adınadır.
91. Zaten hukuken de benim belediye bürokratları ile anlaşarak ihaleyi etkilemem mümkün değildir. İhaleye fesat karıştırma maddesinde de açıkça belirtildiği üzere anlaşma, ihaleye katılmak isteyen veya katılan kişiler arasında gerçekleştirilirse suçtur.
92. Dahası, ekibimi oluşturan bürokratlarımla ihale konularında görüşmem, İzmir kentinin yüksek yararı için vazgeçilmez bir gerekliliktir. Aksi halde ekip olarak çalışmanın nasıl bir anlamı olabilir.
93. Belediye başkanı ile bürokratlarının birbirlerinden gizli iş yapmaları nasıl mümkün olabilir. Daha doğru bir ifadeyle söylemek gerekirse bürokratların bırakın benimle anlaşmayı, bana her an bilgi vermesi ve birlikte karar üretmemiz, çağdaş temsili demokrasinin vazgeçilmez bir zaruretidir.
94. Yukarıda belirttiğim üzere 64 yıldır onurumla yaşadım. Bu çabam sonucunda tüm İzmir’de ve Türkiye’de dürüstlüğümler örnek olarak gösterilen bir kişi haline geldim. Hatta siyasi rakiplerim dahi kasalarının anahtarını bana teslim edebileceklerine dair açık söylemlerde bulunmuşlardır.

95. Bir Büyükşehir Belediye Başkanı olarak doğaldır ki, eleştiri de almaktayım. Buna karşın mahkemenize sunulan iddianameye kadar; ki iddianame içerisinde de herhangi bir haksız kazanç elde ettiğim yönünde bir iddia bulunmamaktadır; hayatımda hiçbir kişi ya da kurum tarafından dürüstlüğüme ilgili bir eleştiri almadım. 64 yıllık hayat mücadelem ile sağladığım ve muhafaza ettiğim bu erdem ne yazık ki, kamu önünde lekelenmeye çalışılmaktadır.
96. Bu nedenle, hayatım boyunca özveri ile koruduğum dürüstlüğüme, sayın heyetinize emanettir. Ben kendimin bir suç işlemediğinden ne kadar eminsem, benimle birlikte yargılanan bürokrat arkadaşlarımda bir suç işlemediğinden o kadar eminim. Arkadaşlarımda hepsi dürüst ve liyakatle bu devlete, İzmir kentine hizmet etmiş insanlardır.
97. Hakkımızdaki iddianame ilk açıklandığında “bu iddianame bizim iftihar belgemizdir” dedim. Zira iddianame, tamamen bizi suçlamaya yönelik olmasına, yanlış ve bilgisi zayıf bilirkişi raporlarına dayanmasına, bize karşı kızgınlığı olan ve haksız çıkarlarını engellediğimiz kişilerin iddialarına itibar edilerek hazırlanmış olmasına rağmen, hiçbir yerinde ne benim ne de bürokrat arkadaşlarımda haksız kazanç elde ettiğine dair en ufak bir iddia dahi bulunmamaktadır.
98. Bu nedenle hakkımızdaki iddianame gerçekte benim ve tüm bürokrat arkadaşlarımda iftihar belgesidir. Hiçbirimizin haksız çıkarı yoksa biz nasıl oluyor da haksız çıkar örgütü olabiliyoruz? Haksız bir çıkarımız yoksa ne amaçla suç işliyoruz? Ben aktif siyasete başlamadan önce defalarca İzmir’de vergi rekortmenleri arasında ismi anılan bir kişiyken, aktif siyaset yaşamım ile kazançlarım düşmüştür.
99. Hayatta ekonomik olarak istediğim her şeye ulaşmış bir insanım. Ancak hiçbir zaman paraya ve ekonomik değerlere önem vermedim. Eğer benim kazanç sağlamak gibi bir düşüncem olsaydı, tek yapmam gereken aktif siyaseti bırakıp işime geri dönmek olacaktı.

100. Sayın heyetinizin de takdir edeceği üzere, iddianamede haksız kazanç sağlamaya yönelik suç işlediğimize dair hiç delil ve kanıt elde edilememiştir. Neredeyse üst düzey yönetimde yer alan ekip arkadaşlarımın tamamının telefonları aylarca dinlenmiş, evleri ve işyerleri baskın yapılmak suretiyle aranmış, tüm özel kayıtlarına el konulmuştur. Aylarca süren tüm bu hukuksuz işlemler sırasında haksız çıkar elde ettiğimiz iddiasını destekleyebilecek tek bir delilin bulunamaması, bu iddianamenin ne kadar hukuka aykırı ve maksatlı olduğunun açık kanıtıdır.
101. Sonuçta suç işlediğimiz ve örgüt kurduğumuz yönündeki suçlamalar mantıklı ve doğru değildir. Yukarıda kısaca arz ettiğim üzere İzmir kentinin ihtiyaçlarına cevap verebilmek üzere canla başla çalışan, her birisi çok uzun yıllara dayanan onurlu bir çalışma geçmişine sahip İzmir Büyükşehir Belediyesi üst yönetiminin neredeyse tamamı 02.05.2011 tarihinden bu yana büyük bir stres ve baskı altında faaliyet göstermeye çalışmaktadır.
102. Savcılık makamı, belediyemizi neredeyse abluka altına almışçasına hemen hemen her gün sürekli bilgi ve belge istemekte, iş bununla da kalmayıp devletimizin tüm kurumları İzmir Büyükşehir Belediyesi'nin neredeyse son 10 yıllık tüm faaliyetlerini didik didik etmektedirler.
103. Şayet bir hukuk devleti isek, bu baskılara son verilerek şahsım ve ekibim hakkındaki suçlamalar açısından beraat kararı verilmesini talep ediyorum.
104. Yukarıda ayrıntılı olarak arz ettiğim üzere İzmir Büyükşehir Belediyesi'nin Başkanı olarak 22.06.2004 tarihinden bu yana görev yapmaktayım.
105. 02.01.2012 tarihli savcılık ifademde belirtmiş olduğum üzere, temel görevim Büyükşehir Belediyesi'nin ana faaliyet stratejilerini oluşturmak, Belediyemizin ana projelerini gerçekleştirmek amacıyla gerekli kararları vermektir.

106. Belediyemizin tüm karar organları tarafından alınan kararları hayata geçirmek, yukarıda açıklanan Büyükşehir Belediye idaresinin temel sorumluluğundadır. Başkanlık makamı altında örgütlenen Büyükşehir Belediyesi idari teşkilatı, bahsi geçen temel politikaları maksimum bir özen ve sorumlulukla hayata geçirmek üzere gerekli gördüğü çok çeşitli eylem ve işlemleri (belediye hizmetlerini), ilgili mevzuata uygun olarak yürütmekle yükümlüdür.
107. İzmir kentinin hak ettiği yüksek hizmet standardını temin edebilmek amacıyla canla başla çalışan lideri olduğum ekibim, bugün huzurunuzda “İZMİR BÜYÜKŞEHİR BELEDİYESİ ÖRGÜTÜ” olarak bulunmaktadır. Bu süreç, bazıları için basit bir adli mesele olarak görülse de; şahsım, ekibim ve İzmirli hemşehrilerim tarafından haksız ve hatta insafsız olarak değerlendirilmektedir.
108. 02.01.2012 tarihli Savcılık ifadem sonrasında yayınlanan iddianamede, şahsıma ve ekibime yönelik pek çok suçlama yöneltilmiştir. Bu suçlamalar sonrasında yaptırmış olduğum tahkikatlarda, bunların asılsız ve gerçek dışı olduğunu tespit ettirdim. Aşağıda bunlara ilişkin savunmalarımı sunuyorum.

1) Çankaya 10 nolu Katlı Otoparkın, 10.02.2011 tarihinde Gerçekleştirilen 1 Yıllık Kiralama İhalesine Fesat Karıştırıldığı İddiası

109. Çankaya 10 No’lu Katlı Otoparkı, Sayın Burhan ÖZFATURA’nın Belediye Başkanlığı döneminde İzmir Büyükşehir Belediyesi ile Vakıflar Bölge Müdürlüğü arasında yapılan (bila tarihli) “Protokol” ile inşa edilmiş ve Sayın Yüksel ÇAKMUR’un Belediye Başkanlığı döneminde İzmir Büyükşehir Belediyesi ile Vakıflar Genel Müdürlüğü arasında (bila tarihli) “Çankaya 10 Nolu Katlı Otopark ve Ticaret Merkezi Kompleksi İşletme ve Ortaklık Esaslarını Belirleyen Ara Sözleşme” imzalanmıştır.

110. Çankaya 10 No'lu Katlı Otoparkı'nın % 50'si İzmir Büyükşehir Belediyesi'ne, % 50'si Vakıflar Genel Müdürlüğü'ne aittir ve söz konusu sözleşmenin 6 ncı maddesine, "Otopark Belediye tarafından 2886 sayılı Devlet İhale Kanunu hükümlerine göre ihaleye verilecektir" hükmü konulmuştur. Bu hükme göre, Çankaya 10 Nolu Katlı Otoparkı, Sayın Burhan ÖZFATURA Belediye Başkanı iken, 12.12.1995 tarih ve 2973 sayılı Encümen Kararı ile kapalı teklif usulüyle yapılan ihale sonucunda İZELMAN LTD. ŞTİ'ne kiraya verilerek 27.12.1995 tarih ve 53587 sayılı noter onaylı sözleşme imzalanmıştır. 27.12.1995 tarihli kira sözleşmesine ekli özel şartnamenin 11 nci maddesindeki hüküm gereğince bedel artırılarak kira süresi uzatılmıştır.
111. İzmir Büyükşehir Belediyesi 2009 Yılı Hesaplarının Sayıştay Denetçileri tarafından 2010 yılında yerinde denetlenmesi sonucunda düzenlenen Denetçi sorgusunun 3 ncü maddesinde, Çankaya 10 No'lu Katlı Otoparkı'na ait kiralama özel şartnamesinin 14 ncü maddesinde, "İhaleye, kayıtlı sermayesinin yüzde 50 sinden fazlası devlete, il özel idarelerine veya belediyelere ait kuruluş, şirket ve birlikler katılabilir" hükmünün yer aldığı ve dolayısıyla ihaleye katılımın sınırlandırılarak ihalede rekabetin engellendiği, bunun da 2886 sayılı Devlet İhale Kanunu'nun ilkeler başlıklı 2 nci maddesine aykırı olduğu ileri sürülmüştür.
112. Sorgu konusu yapılan ihalenin 12.12.1995 tarihinde yapılmış olması nedeniyle;
- İzmir Büyükşehir Belediyesi 1995 yılı Hesapları, 1996 yılında Sayıştay Denetçileri tarafından denetlenip yargılama dairesi tarafından yargılanarak kesin hükme bağlanmasına;
 - 1995 yılı Hesabına ilişkin Denetçi Sorgusunda ve Yargılama Dairesi İlamında 12.12.1995 tarihli ihaleye ilişkin herhangi bir husus bulunmadığından, söz konusu ihale için 2005 Yılı Sayıştay İlamında beraat hükmü tesis edilmiş olmasına;

- 16.11.1970 tarihli ve 7/1564 sayılı BKK ile yürürlüğe giren Sayıştay'a Verilen Her Çeşit Gider ve Gelir Evrakı ile Her Çeşit Belgelerin Saklanma Süreleri ve Yok Edilme Usulleri Hakkında Tüzük eki Saklama Sürelerini Gösterir Cetvelde, "9-Mal ve Mahalli İdareler Hesaplarıyla İlgili Belge ve Defterler" in saklama süresi, "ilgili buldukları bütçe yılı ya da hesap devresinin bitiminden başlayarak 10 yıl" denilmiş olmasına ve dolayısıyla İzmir Büyükşehir Belediyesi'nin 1995 tarihinde yaptığı ihale işlemi, Sayıştay denetimi ve Sayıştay hesap yargılaması açısından 2006 yılında zamanaşımına uğramış olmasına;
- Vakıflar Genel Müdürlüğü ya da İzmir Vakıflar Bölge Müdürlüğü, 12.12.1995 tarihli ihaleye ilişkin özel şartnamenin 14 ncü maddesine ve 27.12.1995 tarihli kira sözleşmesine ekli özel şartnamenin 11 nci maddesine ve kira bedeline bu güne kadar itiraz etmemesine;
- İzmir Büyükşehir Belediyesi 2009 yılı hesabını denetlemekle görevlendirilen Sayıştay denetçilerinin, yetkileri içinde olmayan bir başka yıl hesaplarına ilişkin (örneğin, 2008 veya 2010 ya da 1995) işlemleri denetleyebilmeleri için Sayıştay Başkanlığı'ndan özel yetki almaları gerekmesine;
- 12.12.1995 tarihinde yapılan ihalede Sayıştay açısından mali sorumluluğu gerektiren bir mevzuata aykırılık veya Türk Ceza Kanunu açısından suç oluşturan bir fiil bulunsa dahi, bunun sorumlularının dönemin belediye başkanı ile ihaleyi yapan Belediye Meclisi üyeleri olmaları gerekmesine rağmen, hukukun üstünlüğünü, idarede sürekliliği ve hesap verebilirliği temel ilke edinen İzmir Büyükşehir Belediyesi, hiçbir yasal zorunluluğu ve sorumluluğu olmadığı halde, Çankaya 10 No'lu Katlı Otoparkı'nın kira sözleşmesini 27.09.2010 tarih ve 6115 sayılı Başkanlık Olur'u ile feshederek 29.09.2010 tarihli ve 6158 yazılı yazıyla, İZELMAN A.Ş.'den taşınmazın tahliyesini talep etmiştir.

113. İZELMAN A.Ş.'nin Ana Sözleşmesi'nin 3 ncü maddesi birinci fıkrasının (2) numaralı bendinde, "Her türlü otopark işletmeciliği yapmak" şirketin faaliyet alanı arasında

sayılmıştır ve söz konusu Çankaya 10 No'lu Katlı Otoparkı, işletmeye açıldığı 1995 yılından bu yana İZELMAN A.Ş. tarafından işletilmiştir.

114. 5216 sayılı Kanun'un 26 ncı maddesinde de belediyeye ait otoparkların 2886 sayılı Kanuna tabi olmadan belediye meclisinin belirleyeceği süre ve bedelle işletme hakkını belediye şirketlerine verilebileceği yazılı olduğundan ve diğer tüm büyükşehir belediyeleri kendilerine ait otoparkların işletmelerini şirketlerine verdiklerinden, doğal olarak İzmir Büyükşehir Belediyesi de Çankaya 10 No'lu Katlı Otoparkı işletmesini, şirketi İZELMAN A.Ş.'ye vermek istemiştir.
115. Dahası büyükşehirlerde ve özellikle İzmir'de otoparkların ciddi bir ihtiyaç olması, otopark ücretlerinde bir istikrar olmasının İzmirliiler açısından önemli oluşu, otoparkta mafyalaşmasının engellenmesi, otoparkların bir takım kara para aklama faaliyetlerine araç edilmemesi amacıyla otoparkın işletiminin bir belediye şirketi tarafından yapılmasını her daim tercih etmişizdir.(1) Buna karşın yukarıda aktardığım üzere, tüm bu süreçte hukuka uygun olunmak adına maksimum bir özen gösterilmiştir. Bu durum diğer konularda olduğu üzere üzerinde hassasiyetle durduğumuz bir öncelik olmuştur.

(1) Otoparkların işletilmesine ilişkin tercihlerimiz tüm diğer büyükşehir belediyeleri tarafından da paylaşılmaktadır. Örneğin İstanbul Büyükşehir Belediyesi'nin benzer nitelikteki şirketi İspark'ın internet sitesinde belirtilen ve aşağıda sunulan kuruluş amacı, anlayışı ve hedefleri tamamen bizim uygulamamızı destekler niteliktedir:

“İSPARK'ın kuruluş amacı, İstanbul Büyükşehir Belediyesi'ne ait açık, katlı ve yol üstü otoparkları devralıp, tek elden ve sistemli bir şekilde yönetip işletmektir. Kentli olma ve park etme kültürünü yerleştirmek ve “Güvenle Park, Güler yüzle Hizmet” sloganıyla hizmet etmektir.

Şehir içi trafik yoğunluğunu azaltmak için projeler üreten İSPARK, yeni yapılacak otoparkların nereye yapılacağını stratejik olarak belirlemek ve ağırlıklı olarak yeraltı veya katlı otoparklar yapmak için çalışmaktadır.

İspark, şehir içinde kısa süreli parklanmayı teşvik etmek ve uzun süreli parklanmayı ana arterlerden alıp daha az yoğun olan bölgelere aktarmak için çalışmaktadır.

Bu bağlamda ana arterlerde yüksek, dış bölgelerde düşük otopark fiyatı uygulamasına gitmektedir. Örneğin Şişli gibi merkez konumda ve aşırı yoğun olan bir bölgelerde 0-2 saat

İçin 4 YTL ücret alınırken, Bostancı İDO önünde bütün gün için 4 YTL ücret alınmaktadır. Böylelikle Şişli bölgesin de uzun süreli parklanmanın önüne geçilerek trafik rahatlatılmakta, Bostancı'da ise İDO gibi toplu taşıma araçlarının kullanımına teşvik edilerek araçların trafiğe çıkması önlenmektedir.

Önümüzde ki dönemlerde yapılacak olan otoparklar ulaşım aktarma istasyonları göz önüne alınarak planlanacağından İstanbulluların ulaşım da kendi araçları yerine toplu taşıma araçlarına yönlendirmek hedeflenmektedir.

İSPARK halen 23 ilçede 1300 personeli ile hizmet vermektedir. Nitelikli işletmeciliği hedefleyen İSPARK, personelini periyodik olarak eğitime tabi tutmaktadır. Yeraltı katlı, yer üstü katlı, açık ve yol kenarı otoparklarda hizmet veren İSPARK, yaklaşık 500 noktada bulunmaktadır.

Kurumsal Anlayışımız

Dünya incisi medeniyetler beşiği İstanbul'a hizmet etmenin yanında sorumluluğumuz gereği vizyon sahibi şehrimizi daha kolay yaşanılır hale getirmeye katkı sağlamak için çalışıyoruz. Kamu kaynaklarını etkin ve verimli kullanmak, ücret politikası ve güveni sağlayarak "Güvenle Park ve Güler yüzle Hizmet"i İstanbullulara sunmak.

Kurumsal Hedeflerimiz

Büyükşehir Belediyesi'nin ilgili koordinasyon müdürlükleri ile irtibata geçilerek İstanbul trafiğinin akıcılığına katkı sağlamak. Otopark ihtiyacı olan İstanbul'un muhtelif bölgelerinde uygun alanlar tespit ettirilerek otopark yatırımları gerçekleştirmek. Trafiğin yoğun olduğu bölgelerde şehir içinde farklı fiyat politikaları uygulayarak yoğunluğu azaltmak için hızlı ve etkin çalışmalar yapmaktır."

116. Otoparkın işletme hakkının 5216 sayılı Kanun'un 26 ncı maddesine göre İZELMAN A.Ş.'ye verilmesi, şahsımın onayına sunulmuş ve İzmir Büyükşehir Belediyesi Emlak Yönetimi Dairesi Başkanlığı'nın Başbakanlık Vakıflar Genel Müdürlüğü İzmir Bölge Müdürlüğü'ne hitaben yazdığı 30.09.2010 tarih ve 6198 sayılı yazıda, söz konusu otoparkın işletmesinin 5216 sayılı Kanun'un 26 ncı maddesi doğrultusunda İZELMAN A.Ş.'ne devredilmesinde sakınca olup olmadığının bildirilmesi istenmiştir.

117. Başbakanlık Vakıflar Genel Müdürlüğü İzmir Bölge Müdürlüğü ise, 15.10.2010 tarihli yazısında özetle, söz konusu otoparkın İZELMAN A.Ş.'ye işletme hakkının verilmesinin uygun bulunmadığı, taşınmazın 2886 sayılı Devlet İhale Kanunu hükümlerine göre açık ihale usulü ile kiraya verilmesi ve oluşturulacak ihale komisyonunda idarelerinden bir üyenin bulunması gerektiğini belirtmiştir.
118. Bunun üzerine, söz konusu otoparkın işletmesinin 5216 sayılı Kanun'un 26 nci maddesine göre İZELMAN A.Ş.'ye devrinden vazgeçilmiş, ihale yapılması kararı alınmıştır. Bu amaçla 2010 yılı brüt geliri 1.745.056,28 TL olan oto ve 365 motor olmak üzere toplam 1535 araç kapasiteli Çankaya 10 Nolu Katlı Otoparkı için yıllık brüt gelirin % 58'ine karşılık gelen 1.020.000,00 TL muhammen bedel tespit edilmiştir. Bu bedel üzerinden de 2886 sayılı Devlet İhale Kanunu'nun 45 nci maddesine göre "Açık Teklif Usulü" ile ihaleye çıkarılmıştır.
119. 10.02.2011 tarihinde Açık Teklif Usulü ile yapılan ihaleye, 11 istekli katılmış ve ihalede yok edici bir rekabet yaşanmıştır. 2010 yılı KDV hariç brüt geliri 1.745.058,28 TL olan kiralama ihalesinde, en son İZELMAN A.Ş. 4.411.000,00 TL teklif edince, son teklifi 4.410.000,00 TL olan firma ihaleden çekilmiş; İhale Komisyonu da İzelman A.Ş.'nin sunmuş olduğu teklifi uygun görerek ihalenin, 2886 sayılı Devlet İhale Kanunu'nun 41/a maddesi gereğince İzelman A.Ş.'ye yapılmasına ve Başkanlık Makamı'nın onayına sunulmasına oybirliği ile karar vermiştir.
120. 10.02.2011 tarihinde yapılan ihaleyi, 2886 sayılı Devlet İhale Kanunu'nun 31 nci maddesinin ita amirine verdiği yetkiye dayanarak 02.03.2011 tarihinde iptal ettim.
121. Sayıştay Genel Kurulu'nun, 06.10.1977 tarih ve 2356 sayılı kararında aynen, "İhaleyi tasdik ita amirinin takdir yetkisinde bir işlem olup, ita amirinin bu yetkiyi kullanırken doğacak zarardan sorumlu tutulamayacağına" denilmektedir.

122. Bu bağlamda, 2886 sayılı Kanun'a göre yapılan ihalede ita amirinin ihaleyi onaylamaması nedeniyle, aynı ihtiyaç daha sonra daha pahalıya satın alınmak veya kiralama ihalesinde daha düşük bedelle kiraya verilmek durumunda kalırsa dahi bundan dolayı ita amirine mali sorumluluk yüklenemeyeceği gibi, İzmir Büyükşehir Belediye Başkanı olarak ihaleyi, 2886 sayılı Devlet İhale Kanunu'nun 31 nci maddesinin ita amirine verdiği yetkiye dayanarak 02.03.2011 tarihinde iptal etmemde, bilirkişi raporunda ileri sürüldüğü üzere kamu zararı değil; tam tersine kamu yararı bulunmaktadır.
123. 2010 yılı brüt geliri 1.745.056,28 TL olan 1170 araç kapasiteli Çankaya 10 Nolu Katlı Otopark'ın, 2886 sayılı Kanun'un 41 nci maddesine göre Açık Teklif Usulüyle yapılan ihalesi, ihalede yaşanan yok edici bir rekabet sonucunda yıllık 4.411.000,00 TL bedelle sonuçlanmıştır.
124. Otoparkların, otopark ücret tarifeleri, İzmir Büyükşehir Belediye Meclisi tarafından belirlendiğinden, söz konusu otopark hangi firma tarafından işletilirse işletilsin ve hangi işletmecilik tekniği uygulanırsa uygulansın, söz konusu otoparkın 2011 yılı brüt gelirinin 365 gün tam kapasite çalışması durumunda dahi 2.500.000,00 TL'yi aşması matematiksel olarak mümkün değildir. Söz konusu otoparkın işletme giderleri de göz önüne alındığında, kaba bir hesaplama 1.750.000,00 TL'nin üzerinde verilen her teklifin zarar etmeyi göze aldığı gerçeği ortaya çıkmaktadır.
125. Büyükşehirlerde otoparkların kar elde etmenin dışında başka amaçlar için de kullanıldığı ve 5216 sayılı Kanun'un 26 ncı maddesinin otoparklar açısından gerekçelerinden birini de bunun oluşturduğu bir gerçek ise, İzmir Büyükşehir Belediye Başkanı'ndan, İZELMAN A.Ş.'nin yok edici rekabetten çekilmeyerek söz konusu Otoparkın işletmesini başka firmaların almasına olanak sağlamamasının ardında yatan saikleri görmezden gelmesi beklenemez.
126. Diğer yandan, üzerine ihale yapılan İZELMAN A.Ş.'nin sermayesinin tamamı İzmir Büyükşehir Belediyesi ile iştiraklerine aittir. İZELMAN A.Ş.'nin söz konusu otoparkın normal işletmecilik şartlarında 2011 yılı maksimum brüt işletme geliri yaklaşık 2.100.000,00 TL olacak ise, işletme giderleri hariç net 2.311.000,00 TL zarar edeceği aşikârdır.

127. Otoparkın tamamı İzmir Büyükşehir Belediyesi'ne ait olsaydı, bunun İzmir Büyükşehir Belediyesi'nin malvarlığı açısından bir sorun oluşturmayacağı düşünülebilirdi. Çünkü İZELMAN A.Ş., söz konusu kira bedelinin tamamını İzmir Büyükşehir Belediyesi'ne ödeyeceğinden ve zararı da İzmir Büyükşehir Belediyesi ve iştirakleri tarafından sermaye artırımını yoluyla karşılanacağından, nihayetinde İzmir Büyükşehir Belediyesi'nin mal varlığında herhangi bir değişme söz konusu olmayacaktı.
128. Ancak söz konusu otoparkın % 50'si İzmir Büyükşehir Belediyesi'ne, % 50'si ise Vakıflar Genel Müdürlüğü'ne aittir. Dolayısıyla İZELMAN A.Ş., kira bedelinin yarısı olan 2.205.500,00 TL'yi Vakıflar Genel Müdürlüğü'ne ödeyeceğinden, İzmir Büyükşehir Belediyesi'nin malvarlığında bu tutar kadar eksilme olacağı her türlü tartışmanın dışındadır.
129. Bu bağlamda, 10.02.2011 tarihinde yapılan ihaleyi, 2886 sayılı Devlet İhale Kanunu'nun 31 nci maddesinde ita amirine verilen yetkiye rağmen, iptal etmemiş olsaydım, İzmir Büyükşehir Belediyesi'nin malvarlığında net eksilmeye yol açacağımdan ancak bu durumda kamu zararından söz edilebilir ve İzmir Büyükşehir Belediye Başkanı olarak bu durumdan sorumlu tutulabilirdim.
130. İzmir Büyükşehir Belediyesi'nin malvarlığını korumak sorumluluğuna sahip olmam nedeniyle söz konusu ihaleyi iptal ederek İzmir Büyükşehir Belediyesi'nin mal varlığının eksilmesine engel olmuş; İzmir Büyükşehir Belediyesi'nin ve belediye hizmetleri götürdüğü İzmirli hemşerilerimin ve dolayısıyla kamunun yararına bir işlem tesis etmişimdir.

131. İkinci iptal sebebim ise 13 Şubat 2012 tarihinde kabul edilen 6111 sayılı yasanın 17.maddesinin 25.fikrasının g fıkrasının yürürlüğü ile otoparkın İzelman'a kiralanmasının tekrardan mümkün hale gelmesidir. Böylelikle kamunun menfaatlerini en üst düzeyde koruma şansımız doğmuş ve bu fırsattan yararlanılmak istenilmiştir. Bu durum Vakıflar Genel Müdürlüğü İzmir Bölge Müdürlüğü tarafından uygun görülmüş ve belediyemiz şirketi İzelman A.Ş.'den 672.182 TL + KDV tutarında kiralama bedeli talep edilmiştir. Sonuçta bu yönde bir mutabakata varılmış ve otopark tekrar Vakıflar İzmir Bölge Müdürlüğü tarafından İzelman A.Ş.'ne kiraya verilmiştir. Aynı alanın belediyemiz hissesine tekabül eden 1/2 lik kısmı da 5216 sayılı Kanun'un 26 ncı maddesi kapsamında aynı bedelle İzelman A.Ş. ne işletme hakkı verilmiştir.
132. Vakıflar Genel Müdürlüğü İzmir Bölge Müdürlüğü'nün Belediyemiz şirketi İzelman A.Ş.'den 6111 sayılı yasanın ilgili maddeleri gereğince talep ettiği kiralama tutarı da aslında ihale ile varılan sonucun ne kadar gerçeklikten uzak olduğunu açıkça ortaya koymakta ve kamu zararı oluşturulmadığı gibi hizmetlerin aksamamasının sağlandığını da ortaya koymaktadır.
133. Yukarıda açıklamış olduğum nedenlerle iddianamede bu başlık altında tarafıma isnad edilen suçlamaların haksız ve yersiz olduğunu bir kez daha belirtirim.

2) İzenerji A.Ş. Tarafından İzban Tanıtım Filmi Alımı Hakkındaki Savunmalarım

134. TCDD ile İBB arasında Türkiye'de ilk örneği olan ortak bir şirket kurulmuş ve toplu taşıma ihtiyacının hızlı bir şekilde karşılanması amaçlanmıştır. Bu amaca uygun olarak kurulan İZBAN AŞ'ye Aliğa-Menderes metro hattında sefer yapacak banliyö işletmesinin devredilmesine karar verilmiştir. Böylelikle söz konusu metro hattı İZBAN tarafından işletilmeye başlanılmıştır.
135. Çalışmalar kapsamında halkın toplu taşıma ve ulaşım alışkanlıklarının raylı sisteme yönlendirilmesi ve taşınacak yolcu sayısının artırılması, şehir içi ulaşımın rahatlatılması için tanıtım ve bilgilendirme zorunlu olmuştur.

136. Bu zaruret üzerine İBB bürokratlarıma gerekli tanıtım ve bilgilendirme faaliyetlerinin nitelikli bir şekilde hazırlanması hususunda talimat verdim. Bu talimatım üzerine bürokratlarım tarafından bu konuda deneyimleri olan ve en uygun fiyata bu işi yapabilecek firmalar araştırılmış ve tanıtım filmi yaptırılmıştır. Nitekim, yürütülen tanıtım faaliyetleri başarılı sonuçlar vermiş, halkın raylı ulaşımı kullanma oranı hızla artmış ve en nihayetinde bu talebi karşılayabilmek amacıyla metro trenlerine ek vagonlar dahi alınması gerekmiştir.

3) İzban Tanıtım Filminin Sinemalarda Gösterilmesi İşi Hakkındaki Savunmalarım

137. Yukarıda belirtilen filmin halka en etkin yollarla duyurulması amacıyla vapur iskelelerinde, belediyenin internet sitelerinde, reklam panolarında ve belediyenin sahip olduğu tüm diğer görsel ve işitsel duyuru ve ilan yerlerinde gösterilmesine karar verilmiştir. Ancak İzmirli'lere en etkili bilgilendirmenin yapılabilmesi amacıyla söz konusu reklam filmlerinin İzmir'de bulunan sinemalarda da gösterilmesinin uygun olacağı düşünülmüş ve bu konuda çalışmalar yürütülmüştür.

138. Bu çalışmalar kapsamında halka en rahat ve etkili şekilde ulaşılacak tanıtımın yapılabilmesi için filmin sinemalarda gösterimi amacıyla pazarlık usulü ile ihale gerçekleştirilmiştir. Bu ihalede de belediye görevlilerimizin hukuka aykırı bir işlemi bulunmamaktadır.

4) Fotoğraf Çekimi ve Masa Üstü Film Yapımı İşi Hakkında Savunmalarım

139. Fotoğraf çekimi ile çekilen fotoğrafların masaüstü filmine dönüştürülmesi işleri tespitlerime göre iki farklı birimden gelen istekler üzerine Destek Hizmetleri Daire Başkanlığı tarafından KİK 22/d kapsamında doğrudan temin yoluyla, iki ayrı kalemde gerçekleştirilen alımdan ibarettir.
140. Destek Hizmetleri Daire Başkanlığı tarafından iki ayrı birimden gelen bu taleplerin birleştirilerek tek bir alım yapılması ve buna ilişkin ihale açılması ilgili mevzuata uygun değildir. Bu taleplerin Destek Hizmetleri Daire Başkanlığı'na gelmeden önce birleştirilebilmesi de mümkün değildir. Zira taleplerin geldiği müdürlükler farklı olup, her iki alımın ödenekleri de bu müdürlüklerin bütçeleri içerisinde. Ödeneklerin önceden birleştirilmesi de söz konusu olamaz.
141. Bu işlemlerle ilgili herhangi bir hukuka aykırılık olduğu inancında değilim. Yukarıda belirttiğim üzere ihalelerin bölünerek doğrudan teminle yapıldığı iddiası kabul edilebilir değildir.

5) Park ve Yeşil Alanların Bakımı ile Temizlik Hizmet Alımı İhaleleri Hakkındaki Savunmalarım

142. Park ve yeşil alanların bakım hizmeti ihalesi ile belediye hizmet binalarının temizlik hizmet alımı ihalelerinde, benim ya da belediyemiz yöneticilerinin hangi mantıkla suçlanmış olduğunu anlayabilmiş değilim.
143. Bu ihalelerin yapıldığı salonun dışında gerçekleştiği öne sürülen olaylar ile bürokratlarım arasında hiçbir ilişki olmayıp, bu yönde bir iddiada dahi bulunulmadığı halde iddianame ile hem benim hem de diğer kurum yöneticisi arkadaşlarımın suçlanması kabul edilebilir değildir.

6) 2010 ve 2011 Adnan Saygun Konser Organizasyonu Hakkındaki Savunmalarım

144. Ahmet Adnan Saygun Sanat Merkezi, Türkiye'nin en büyük ve en iyi ses düzenine sahip sanat merkezidir. Bu merkez İzmir için bir gurur kaynağı iken asılsız iddialarla bu şekilde gündeme gelmesi bu konuda emeği büyük olan bizleri çok üzmüştür. Bu merkezde yapılan ihale ve gösterim işlerinde hiçbir hukuka aykırılık bulunmadığı inancındayım.

7) Balkan Halk Dansları Alım İhalelerine İlişkin Savunmalarım

145. Asıl adı Balkanlılar Halk Dansları Festivali olan festivalin ilk ikisi bizzat Atatürk tarafından gerçekleştirilmiştir. Atatürk'ten miras kalmış olması nedeniyle bu festivallerin Ata'mızın hatırasına yakışır bir şekilde nitelikli olarak devam ettirilmesini amaçladık.

146. Bu festival kapsamında pek çok konuk sanatçı davet edilmekte, yabancı davetlilerin sayısı ortalama 300-400 civarında olmaktadır. Bu etkinlikler, konser dahil pek çok faaliyeti kapsamaktadır. Festivalin düzenlenmesi safahatında sorun yaşanmaması, gelen konukların gerekli şekilde ağırlanmaları, İzmirli'lere ve Atatürk'e yakışır bir festivalin düzenlenebilmesi amacıyla, düzenlemede görev alacak organizasyon firmalarından işin önemiyle orantılı bir iş yeterliliğine sahip olmaları aranılmıştır.

i) Yukarıda belirtmiş olduğum nedenlerle 4. Balkan Halk Dansları Festivali'nde iş deneyim belgesi oranının % 50 olarak belirlenmesinin ihaleye katılım ve rekabetin oluşumunu engelleyen bir hâl olarak değerlendirilmesi konusundaki iddia, kamu ihale mevzuatına aykırıdır. İdareler iş deneyim oranlarını kanunen % 25 ilâ % 50 arasında belirlemek hak ve yetkisine sahiptirler. Bu oranların önemi, işin niteliğine göre değerlendirme yapılmasındadır. Yeterlilik belgeleri, yüklenici adaylarının (isteklilerin) mali güçlerini ve iş deneyimlerini ortaya koyan belgelerdir. Teklif verecek olan isteklinin ihaleyi kazanması durumunda sözleşmeye bağlanacak işi gerçekleştirmek konusundaki mali ve iş yeterliliği durumu, bu belgelere bakılarak anlaşılmaktadır.

Bu nedenle ihale hazırlığı yapılması sırasında görev yapan personelin, iş deneyim belge oranını kanunun tanıdığı sınırlar içerisinde belirlemede kanuna aykırı bir yön bulunmamaktadır. Bu durum, ihaleye katılımı engelleyen bir hâl olarak yorumlanamaz. Nitekim kanun ile idaremize tanınmış takdir hakkının sınırları içerisinde kalınarak kullanılmasının sorgulanması, gerçekte bizim değil kanun koyucunun sorgulanmasıdır. Sayın Mahkemeniz tarafından da takdir edilecektir ki, kanun koyucunun iradesi ne bilirkişiler ne de Cumhuriyet savcısı tarafından sorgulanamaz. Aksi halde Anayasa'nın 38 ve TCK'nın 2. maddelerinin bir anlamı ve işlevi kalmayacaktır.

ii) 5.Balkan Halk Dansları Festivali'nde isteklilerden sanatçı Haris Aleksiu ve Anadolu Ateşi Dans Topluluğu'ndan alınma yetki belgelerinin sunulmasını istemek, ihaleye katılımı engelleyen bir durum değildir. Aksine, Kamu İhale Kanunu ve uygulama yönetmelikleri, isteklilerin teklif verdikleri ihalenin konusunu yerine getirmekte yeterli olduklarının araştırılmasını emretmektedir. İçeriğinde konser etkinliği de olan ihalelerde isteklinin yeterliliği, ancak uygulamada "yetki belgesi veya kaşe" olarak anılan belgelerden anlaşılabilir. Bahsedilen yetki belgelerinin fonksiyonu sadece "konser faaliyetini de içeren ihaleye teklif verecek isteklinin, düzenlenmesi planlanan konserde yer alacak sanatçıyı getirmek/hazır etmek yetkisi" olup olmadığının anlaşılması açısından önem taşır. Yetki belgesi olarak anılan belge, aslında herhangi bir kanunda şekli belirlenmiş bir belge değildir. Sadece yazılı olması yeterlidir. Sanatçılar, bu tip belgeleri, aynı anda pek çok kişiye verebilmektedirler. Düzenlenen konserlere katılacak sanatçıların belirlenmesi ile ilgili olarak ise, mevzuatta herhangi bir yasaklayıcı veya kısıtlayıcı hüküm bulunmamaktadır. İdare, halk dansları festivali de dahil olmak üzere, konser türü etkinliklerde, etkinliğin temasına veya hedef kitlesine bakarak bir sanatçı tercihinde bulunmaktadır. Sonuçta bahsedilen ihalede de talep edilen belgelerin istenmesinin gerekçeleri tamamen yasaldir.

iii) 6. Balkan Halk Dansları Festivali'nde isteklilerden sanatçılarla ilgili yetki belgesi talep edilmesine ilişkin iddia hakkında da yukarıda yazılı bilgiler geçerlidir.

147. Son olarak belirtmek isterim ki, savcılık makamı belli sanatçı ya da gruplardan adlarının zikredilmesi suretiyle alım yapılacağı belirtilmesinin rekabeti bozacağı veya bozucu olduğu iddiasıyla suç işlendiğini ileri sürmektedir. Bu tür faaliyetlerde ihale edilen organizasyonun tamamıdır. Önemli olan firmaların bu sanat faaliyetlerinin organizasyonu için yarışmalarıdır. Bu kültür ve sanat faaliyetleri kapsamında belirli bir sanatçıdan hizmet alınmak isteniyorsa onun adının zikredilmesi suç olarak telakki edilemez. Burada yarışmanın konusu şarkıcı değil konser organizasyonudur. Rekabetin bozulması için isteklilerin ihaleye ve ihale sürecindeki işlemlere katılmasının somut olarak engellenmesi gerekir.

8) ESHOT 750 Durak İhalesine İlişkin Savunmalarım

148. İddianamede ileri sürülen hususlar, bilirkişi raporuna dayalı olarak: “Teknik şartnamesi ihalenin dayanağı olan Belediye Meclisi kararına tamamen aykırı olarak yaklaşık maliyet bedeli bilinçli şekilde düşürülerek, 7 yıllığına yapılan kiralama yıllık kira artış oranı tespit edilmeyerek, genelgelere aykırı Türk parası yerine döviz cinsinden kira bedeli belirleyerek, daha sonra montaj aşamasında şartname ekindeki durak noktalarından 394 adedi tekrar değiştirilerek yasalara aykırı şekilde ihale yapan ihale komisyonu başkanı ve sözleşmeyi imzalayan...” denilmektedir.

149. ESHOT, İzmir Büyükşehir Belediyesi'nin bağlı kuruluşudur. Müstakil bir tüzel kişiliği yoktur. Ancak ihalelerini kendisi gerçekleştirmektedir. Dava konusu 750 adet otobüs durak yerinin kiraya verilmesine dair ihale de 2886 sayılı Devlet İhale Kanunu hükümlerine göre gerçekleştirilmiştir.

150. Bahsedilen ihalede Başkan olarak görevim, ihale komisyonu olarak görev yapan ESHOT İdare Encümeni'nin ihale kararını ita amiri olarak onaylamaktır.

151. Diğer yandan, iddianamede bildirilen hususların tamamı, bilirkişinin hatalı ve bilgi eksikliğine dayalı görüşlerinden ibarettir. Bahsedilen ihaleyle ilgili İzmir Büyükşehir Belediye Meclisi'nin kararı, sadece sözleşmenin süresiyle ilgilidir. Zira ihalenin içeriği bakımından Belediye Meclisi'nin karar verme yetkisi de yoktur. Bu yöndeki Meclis kararları yok hükmündedir. Danıştay'ın bu durumu ifade eden kararları da vardır. Dolayısıyla meclis kararına aykırılık söz konusu değildir.
152. İhale, kanunun aradığı tüm ilan ve duyurulara riayet edilerek yapılmıştır. Nitekim ihale sonucuna itiraz eden de olmamış ve bu konuda bir iptal davası da açılmamıştır.

9) Türk Sanat Müziği Konseri İşi Hakkındaki Savunmalarım

153. Geleneksel olarak Ramazan ayında şehit ailelerine, engellilere ve muhtarlara fasıl eşliğinde iftar yemeği vermekteyiz. Düzenlenen fasıl etkinliğinin hizmet alımında iddianame ile suçlanan bürokratlarımca hukuka aykırı hiç bir işlem yapılmadığı inancındayım.

10) Emek Şenliği Şevval Sam Konseri Alımı İlişkin Savunmalarım

154. Türkiye'deki büyükşehir belediyelerinde bazı hizmetler taşeron firmalar aracılığıyla yaptırılmakta ve bu husus hem sosyal belediyecilik politikaları hem de işçilerin iş güvenliği, sendikalaşma gibi temel işçilik haklarını ortadan kaldırmakta ve ciddi hak kayıplarına neden olmaktadır.

155. İzmir Büyükşehir Belediyesi olarak, Türkiye’de taşeronlaşmayı kaldıran ilk yerel yönetimiz. Diğer tüm belediyelerden farklı bir politika uygulayıp taşeronlaşmaya son vererek gerçekte büyükşehir belediyesi hizmetlerini görmekte olmalarına rağmen taşeron firmalar üzerinden kurulan işveren ilişkisiyle iş güvenliği ve örgütlenme hakları ellerinden alınmış işçilerimizin bu haklarını elde etmelerini, temel bir politika olarak belirledik. Bu nedenle İBB’de taşeron aracılığıyla işçi çalıştırılmasına son vererek taşeronlarda bulunan işçilerin tamamını belediye şirketimizin kadrosuna geçirdik. Bu hem şehrimiz için hem de Türkiye’deki belediyecilik uygulamaları bakımından cesur ve tarihsel öneme sahip bir karar olduğundan bu kararımızı işçilerimiz, aileleri ve tüm İzmir halkı ile birlikte “Emek Şenliği” adı altında yapılan kutlama ile taçlandırmak istedik. Bu karar ve uygulamamızla, her zaman şeref duyacağız.
156. Anılan Emek Şenliği kapsamında, katılımcılar tarafından ilgi görecektir bir sanatçının da konser vermesini uygun görerek bu yönde çalışmalar başlatıldı. Çalışmayı yürüten arkadaşlarımız tarafından Şevval Sam isimli sanatçının bu şenlikte konser vermesi için çalışmalar yapılmış; bu tür durumlarda Türkiye’deki tüm kamu kurumlarının halen uyguladığı yöntem tercih edilerek tek ve özel olan sanatçının konserinin düzenlenmesi için doğrudan temin yoluyla konser alımı yapılmış ve konser gerçekleştirilmiştir.
157. Anılan yöntemin ve konserin gerek planlanmasının gerek uygulanmasının tamamıyla hukuka uygun olduğu kanaatindeyim.

11) Mandalina ile Şal Alım ve Dağıtımları Hakkındaki Savunmalarım

158. Belediyemiz tarafından, diğer belediyelerde de olduğu gibi önemli günlerde günün özelliğine uygun kişilere, meslek gruplarına, öğrencilere hediye dağıtılmaktadır. Bu kapsamda öğretmenler gününde belediyemiz sınırları içerisinde görev yapan öğretmenlere şal ve kaşkol dağıtılmıştır. Bu sosyal sorumluluk projemiz, iddianame

içerisinde suç olarak kabul edilmiştir. İddianame ile getirilen suçlamalara katılmadığımız gibi Sayın Cumhuriyet Savcısı tarafından getirilen suçlamaların mevzuatın bilinmemesinden kaynaklandığını düşünmekteyim.

159. Yine Sayın Cumhuriyet Savcısı tarafından üreticilerden mandalina alınması ve dağıtılması eylemi de bir suç olarak kabul edilmiştir.
160. Her şeyden önce belirtmelidir ki, şal ve kaşkol alınıp dağıtılmasına ilişkin uygulama benim başkanlığım döneminde başlamamış olup, öğretmenlerimize özel günlerinde onları onore etmek adına maddi değeri çok az olan hediyeler vermek çok uzun yıllardır süre gelen bir uygulamadır.
161. Yukarıda da belirtildiği üzere belediye şirketleri ile büyükşehir belediyesi arasındaki ilişki sermayeye dayalı sahiplik ilişkisidir. Belediye şirketlerinin malvarlığı, belediyenin malvarlığıdır. Bu durumda büyükşehir belediyesinin doğrudan şal alıp dağıtması ile belediye şirketlerinin şal alıp öğretmenlere dağıtması arasında bir fark bulunmamaktadır.
162. Nitekim belediye şirketlerinin kuruluş amaçlarından en önde geleni de belediyelerin ekonomik yükünü üzerine almaktır. Bu şirketlerin salt bir tacir olarak değerlendirilmesi ve böyle hareket etmelerinin istenilmesi halinde, kamu hizmetleri ya görülemez ya da ancak halkın yararlanamayacağı bedellerle yerine getirilebilir hale gelir. Tüm Türkiye'deki büyükşehir belediyelerinin bağlı şirketleri hiçbir zaman yüksek kar elde etmezler hatta neredeyse tamamı zarar etmektedir. Zira kamu hizmeti ticari bir faaliyet değildir ve kar elde etmek üzerine yürütülmez.
163. Ayrıca Anayasamız uyarınca belediyemiz de sosyal devlet ilkelerine uygun hareket etmek zorundadır. Kanaatimce iddianame ile tarafımızdan istenilen şekilde; ekonomik durumu iyi olmayan yerli üreticiyi umursamayan, öğretmenler gününde dahi öğretmenine destek olmayan bir şekilde davranmamız halinde, belediyemizce sosyal devlet ilkelerine uygun hareket edilmiş olmayacaktır.

164. Belediye şirketleri bağlı olduğu belediyenin sosyal sorumluluklarına yardımcı olmak ve halka hizmet götürülmesini sağlamakla yükümlüdürler. Bu çerçevede büyükşehir belediyesinin yerli üreticiyi destekleme sorumluluğu aynı zamanda belediye şirketlerinin de sorumluluğudur. Bu amaçla yerli üretici desteklenmek ve yerli üretici kooperatiflere şal ve kaşkol yaptırılmak istenilmiştir. Böylece hem yerli üretici desteklenmiş hem de öğretmenlerimiz onore edilmiştir. Belediyenin, şirketleri ile bir bütün olarak faaliyet göstermekte olması nedeniyle bu tür sosyal sorumlulukların belediye şirketleri tarafından da desteklenmesi bir zarurettir.
165. Şal, kaşkol alımları üretici kooperatifinden, mandalina alımı ise mandalinası dalında kalmış olan yerel üretici kooperatifinden gerçekleştirilmiştir. Soruşturma sırasında alınan bilirkişi raporlarında ihaleye çıkılması gerekirken, şirketler aracılığıyla alınması suç gibi gösterilmek istenilmiştir. Bu durumda bilirkişilere, belediyemizin asli görevleri arasında bulunan yerel üreticileri destekleme görevinin nasıl yerine getirileceğinin sorulması gerekmektedir.
166. Belediyemizin amaçlarından biri, alınan mandalinaların öğrencilere; şal ve kaşkolların ise öğretmenlere dağıtılmasıdır. Belediye ve iştiraki şirketler, bu alımları kendi personelinin ihtiyacı veya herhangi bir ticari amacı gerçekleştirmek için yapmamıştır. Alımlar, zor durumda olan üreticiyi desteklemek amacıyla yapılmış ve alınan ürünler yine gelir düzeyi düşük yerlerdeki devlet okullarında okuyan öğrencilere dağıtılmıştır. Burada asıl üzerinde durulması ve anlaşılması gereken temel konu budur. Ne alımında ne de dağıtımında, mevcut olan kastımızın sorgulanabilmesi etik ve hukuki açıdan mümkün değildir.
167. Görüleceği üzere atılı suçlamalar hukuki olmadığı gibi, suçlamalar ile belediyenin kanun ve Anayasaya ile kendisine yüklenen görevlere de aykırı hareket etmesi istenilmektedir.

12) Şal Alımı Ödemelerinde Edimin İfasına Fesat Karıştırılması İddiası Hakkındaki Savunmalarım

168. Alım yaptığımız şalların evsafına uygunluğunun kontrolü görevlilerimiz tarafından mutlaka yapılmıştır. Ancak bu kontrolün iddia edildiği gibi eksik yapılmış olması konusunda bilgim olmasa da görevlilerimizin olumsuz bir kasıt ile davranarak böyle bir harekette bulunmuş olmaları kanaatimce mümkün değildir.

13) İzfaş Harcamaları Hakkındaki Savunmalarım

169. İzfaş A.Ş., İzmir Büyükşehir Belediyesi'nin iştiraklerinden birisidir. Şirketin kuruluş gayesi, Belediye ve Büyükşehir Belediyesi Kanunları ile İzmir Büyükşehir Belediyesi'ne verilen görev alanlarında faaliyet gösterilmesidir. Şirket ana sözleşmesinde kültürel ve sanatsal etkinlikler düzenlenmesi hususu da yer almaktadır. Şirketin diğer paydaşları Ege Bölgesi Sanayi Odası, Ege Tekstil ve Hammaddeleri İhracatçı Birliği, İzmir Ticaret Borsası ve İzmir Ticaret Odası'dır. Yönetim Kurulu bahsedilen resmi kurum veya kuruluşların temsilcilerinden oluşur. Şirket yönetim kurulu, 10.03.2006 tarihinde "İZFAŞ Yönetim Kurulu Başkanı ve Genel Müdürünün zaman zaman uygun göreceği kişileri yurtiçi ve yurtdışı seyahatlere götürmesi veya ağırlaması durumunda doğacak olan ulaşım, konaklama ve ikram giderlerinin İZFAŞ tarafından karşılanmasına oybirliği ile" karar vermiştir. Bahsedilen konaklama, hem şirketin ana faaliyet konusunu belirleyen ana sözleşmesine, hem de bahsedilen yönetim kurulu kararına uygun şekilde gerçekleştirilmiştir. Konaklamanın sebebi İzmir Büyükşehir Belediyesi'nin Karşıyaka'da yaptırmayı tasarladığı opera binası ile ilgili bir toplantıdır. Bu toplantının konusunu oluşturan işler hem İzmir Büyükşehir Belediyesi'nin, hem de İZFAŞ'ın görevlerine uygundur.
170. İZFAŞ, İzmir'in turizm, fuar ve kongreler kenti olması yönündeki çabasının mihenk taşıdır. Bu kapsamda her türlü tanıtım, sanatsal ve kültürel faaliyetleri gerçekleştirmek

ve etkinliklere destek vermektedir. İddianamede bahsedilen teknik gezi de bu maksatla yapılmıştır.

14) Spor Kulübü Teftiş Raporu Hakkındaki Savunmalarım

171. İddianamede bahsi geçen spor kulübü faaliyetlerine ilişkin düzenlenen ve muhtevasında bir takım usulsüzlükleri tespit ettiği belirtilen rapor hususunda bilgi sahibi değilim. Benim oluruma sunulmuş bir rapor bulunmamaktadır. Esasen bu yönde bir iddia da bulunmamaktadır. Eğer bana böyle bir rapor ulaşmış olsa gereğini elbette yapardım. Bana ulaşip da olur vermediğim, gereğini yapmadığım tek bir Teftiş Kurulu raporu yoktur.

15) Yaz Kampı Organizasyon İhalesi Hakkında Savunmalarım

172. Yaz Kampı organizasyon ihalesiyle ilgili benim ve yönetici arkadaşlarımla suçlanması tamamiyle mesnetsizdir.

16) Buca Toplu Konutları İhalesi İş Hakkındaki Savunmalarım

173. Buca Toplu Konutları, İzmir Büyükşehir Belediyesi tarafından gerçekleştirilecek kentsel dönüşüm projelerinde kullanılmak üzere yapılmıştır. Konutların bu niteliği nedeni ile İzmir Büyükşehir Belediyesi tarafından ruhsata bağlanabilecek durumda iken, Buca Belediyesi'ne gereken evrak da sunulmak suretiyle ruhsat başvurusunda bulunulmuştur. İmar Kanunu gereğince Buca Belediyesi 30 gün içerisinde ruhsata bağlaması gerekirken, kanunen geçerli olmayan sebeplerle bu süreci uzatmıştır. Bu arada, kanunen ruhsat düzenlenmesi gereken 30 günlük süre geçtikten sonra, ruhsat başvurusunun reddedilmemiş olması nedeni ile ihale gerçekleştirilmiştir. Daha sonra, Buca Belediyesi'nin bu tutumu nedeni ile İzmir Büyükşehir Belediyesi kendisine kanunların verdiği ruhsat düzenleme yetkisini kullanarak, gereken ruhsatları düzenlemiştir. Görüleceği üzere projenin ruhsatsız olduğu iddiası doğru değildir.

174. Proje, yapıldığı ve ihaleye çıkıldığı tarihte yürürlükte bulunan mevzuata uygun şekilde hazırlanmış ve ilgili meslek odaları tarafından da onaylanmıştır. Bu nedenle, iddianamede belirtilen “başta uygulama projesine yangın merdiveninin dâhil edilmediği” iddiası, bilirkişinin bilgi eksikliğinden ve mevzuatı hatalı yorumlamasından kaynaklanmaktadır.
175. İşin bitiminden sonra Yangın Yönetmeliği’nin değişmesi nedeni ile binaların dışından ilave yangın merdiveni yapılması zorunluluğu doğmuştur. Bu ihtiyaç için bir ihale düzenlenmiştir. Bilirkişi ilk ihalede oluşan kırım oranı ile ikinci ihaledeki kırım oranlarını dikkate almadığı için, kamu zararı iddiasında bulunmuştur. İş, ikinci ve kırım oranı daha yüksek olan bir ihale ile yaptırılmıştır. Eğer bilirkişinin önerdiği şekilde iş artışı yapılmış olsaydı, yangın merdiveni daha fazla para harcanarak yaptırılmış olacaktı. Yukarıda bahsettiğim sebeplerle konu ile ilgili bir hukuka aykırılık olmadığı gibi herhangi bir kamu zararı da oluşmamıştır.
176. Diğer yandan, Buca Toplu Konutları’nın inşaatında İmar Kanunu’nun 32. maddesine aykırılık nedeni ile imar kirliliği yaratıldığı iddia edilmiş olsa da; bu iddia 2008 yılında Buca Belediyesi tarafından ortaya atılmış bir iddiadır. İşin ruhsatlı olduğu ve İmar Kanunu’nun 32. Maddesine bir aykırılığın söz konusu olmadığı çeşitli idare ve ceza mahkemesi kararları ile anlaşıldığı gibi, şimdi yargılama talep edilen TCK 184/1 Maddesi’nin ihlal edildiği iddiası ile 2008 yılında bir suç duyurusunda da bulunulmuştur. Ancak konuyla ilgili olarak İzmir Cumhuriyet Başsavcılığı tarafından 2009 yılında kovuşturmayla yer olmadığına dair karar verilmiştir. Bu nedenle, zaten hukuken suç teşkil etmediği sabit bir iş için yeniden dava açılması söz konusudur. Kaldı ki, inşaatlar iskân ruhsatına bağlandığı için, aslında TCK 184/5 Maddesi gereğince, kamu davasının ortadan kaldırılması da gereklidir.
177. Edimin ifasına fesat karıştırmak olarak gösterilen 15 cm eksik fayans döşenmesine ilişkin iddia da hukuka uygun değildir. Zira fayans döşenmeyen kısım asma tavanın üstünde kalan, gözükmeyen tek sıra fayanstan ibarettir. Buna rağmen bu eksikliğin bedeli yükleniciden tahsil edilerek kamu zararının oluşmasına engel olunmuştur. Nitekim 2009 yılı Sayıştay ilamında herhangi bir kamu zararı tespit edilmemiş, hiçbir kişiye borç çıkartılmamıştır.

178. Neticede birçok farklı mahkemenin incelemesinden geçmiş belediye işlem ve eylemlerinin hukuka uygun olduğu tespit edilmiş iken iddianame ile bu gerçeklerin göz ardı edilmesi tarafımızın suçlanması asılsızdır.

17) Grand Plaza A.Ş. Sandviç ve Pide Dağıtım Suçlamaları Hakkındaki Savunmalarım

179. 2009 yerel seçimleri sırasında sadece bir tane seçim bürom bulunmaktaydı. Bu bürodan kaynaklı tüm harcamalar tarafımca karşılanmıştır. Grand Plaza'dan seçim bürolarına ücretsiz sandviç dağıtıldığı iddiasını kabul etmiyorum.
180. TRT tarafından düzenlenen ve 60 ülkeden 1000'e yakın yabancı çocuğun Türkiye'de ağırlandığı Uluslararası Çocuk Şenliği, 2009 ve 2010 yıllarında kentimizde düzenlenmiş ve konuk çocukların kumanyaları, İzmir'de buldukları hafta boyunca İzmir Büyükşehir Belediyesi tarafından karşılanmıştır. 23 Nisan etkinliklerinde yer alan İzmirli çocuklarımız da bu hizmetten yararlanmıştır. Bu etkinliklerde dağıtılan sandviçlerin tümünün belgeleri dosyanızda bulunmaktadır. Bu nedenle anılan etkinliklerde gerçekte sandviç dağıtılmadığı iddiası somut bir delil ile desteklenmemesine rağmen bu konuda içeriği tartışmalı ve doğruluğu konusunda ciddi kuşklar olan bir takım belgelere dayanılarak suçlanmam kabul edilemez.
181. Ben siyasi rakiplerim tarafından da dürüstlüğüme nedeniyle takdir görmüş bir kişiyim. Herkesin açığımı aradığı süreçte milyarlık ihalelere imza atmaktaydım da göz önüne alındığında, sandviç bedeli gibi oldukça komik bir rakama tenezzül edeceğim iddiası aynı zamanda mantıkla da bağdaşmamaktadır. Bugüne kadar siyasi faaliyetlerim kaynaklı tüm harcamalarımın tarafımca karşılandığı herkes tarafından bilinmektedir. Sonuçta şahsıma yöneltilen bu suçlama da yersizdir.

18) S.Ersu Hızır'ın İzulaş A.Ş. Araçlarını Kullanması İle İlgili Savunmalarım

182. Sait Ersu Hızır belediyemizde genel sekreterlik yapmış bir kişidir. Belirtilen araçları kullanmasının bu görev ve hizmetine uygun olarak gerçekleştiği kanaatindeyim.

183. Sonuç olarak belirtmeliyim ki, İzmir Büyükşehir Belediyesi bir suç örgütü değil kamu hizmeti veren bir kamu kurumudur. Ben dahil karşınızdaki sanık olarak bulunan tutuklu-tutuksuz belediyemiz yöneticileri, görevlerini hizmet aşkı ve tam bir dürüstlük ile yerine getirmişlerdir. Daha önce de belirttiğim gibi bizi temelsiz bir şekilde suçlayan iddianame, bizim açımızdan utanç değil iftihar vesikasıdır. Utanç duyması gerekenler, bize bu komplovari suçlamaları getiren ve organize edenlerdir. Tarih önünde bu utancı bir leke gibi üzerinde taşıyacak olanlar da onlardır.

SONUÇ VE İSTEM : Yukarıda belirtmiş olduğum gerçekler karşısında, Sayın Mahkeme tarafından benim ve tüm bürokrat arkadaşlarımla beraatine karar verilmesini saygılarımla talep ederim. 03.04.2012.

Savunmasını Sunan

Aziz KOCAOĞLU